

Papež čaka na operacijo Tudi Ali Agca sočustvuje

VATIKAN — Iz za debelih vatikanskih zidov niti včeraj niso pronicile bistvene nove informacije o zdravstvenem stanju Janeza Pavla II. Uradni vatikanski glasnik Joaquin Navarro Valls je sporočil, da zdravniški izvidi še potekajo, tako da je vsakršna napoved prerana. Točne diagnoze še ni, ne glede nato pa je — po Navarovih besedah — papežovo zdravstveno stanje relativno dobro. Še več: papež naj bi včeraj v bolnišnici tudi daroval mašo. Precej skop v informacijah je bil tudi msgr. De Luca, šef vatikanskega protokola, ki je te dni v teshnih stikih s svetim očetom.

Navarova zagotovila niso razpršila vseh dvomov. Po nekaterih nepotrjenih informacijah naj bi papež bolehal zaradi benignega tumorja brez metastaze. Vsekakor pa bodo ugotovili točno naravo novotvorbe šele po operaciji. Do delne okluzije debelega črevesa je prišlo zaradi te novotvorbe v končnem delu debelega črevesa. Kirurški poseg bi v tem primeru nikakor ne bil zahteven. Kdaj bo do kirurškega posega prišlo, pa ni znano, »dobro obveščeni krogi« trdijo, da bo poseg že danes, ali najkasneje jutri.

Tudi včeraj so papežu poslali številne brzojavke. Med tistimi, ki so mu zaželeli čimprejšnje okrevanje, je bil tudi Ali Agca, avtor neuspelega

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ker bi novi volilni zakon F-JK okrnil slovensko zastopstvo Komisija za mednarodne odnose zahteva poseg slovenske vlade

Vprašanje slovenskega zastopstva bi najbolje rešili s sprejetjem zaščitnega zakona
Slovenija ne zahteva recipročnost, ker ta ne sme veljati za človeške pravice

LJUBLJANA — Komisija za mednarodne odnose slovenske skupščine je včeraj poudarila pravico slovenske manjšine v Italiji pri upravljanju z javnimi zadevami na deželni in na državni ravni. Zato Slovenija zaskrbljenostjo spremlja spremembe volilne zakonodaje v Furlaniji-Julijski krajini, ki objektivno zožuje prostor slovenskemu zastopstvu.

Komisija je intenzivno razpravljala celotno dopoldne na osnovi izčrpnega poročila in predloga zaključkov poročevalca poslanca Boruta Pahorja in ob aktivnem sodelovanju predstavnikov organizacij in strank, ki vključujejo Slovence v Italiji. Poslanec Borut Pahor je obravnaval predlog novega volilnega zakona dežele Furlanije-Julijske krajine kot odsev na različne dileme in izzive na področju reforme političnih institucij v Italiji. Predlog ni usmerjen le marginalizaciji vpliva Slovencev v upravljanju, bi pa predlagane spremembe zmanjšale standard uveljavljanja pravic. Spremembe namreč negativno vplivajo na zastopstvo majhnih strank in zmanjšujejo njih številčnost, najhuje pa bi bila med Slovenci prizadeta stranka Slovenska

skupnost, ki bi izgubila svojega deželnega svetovalca.

Komisija je zato v sklepkih in stališčih zadalžila slovensko vlado in zunanje ministrstvo za ustrezno posredovanje in iskanje rešitve. Poudarila je prepričanje, da nujne reforme italijanskega političnega sistema ne bi smele omejiti vpliva slovenskega zastopstva v zakonodajna telesa in zmanjšati standarda pravic.

Celotno vprašanje bi najbolj pravično rešili tako, da bi čim prej sprejeli globalni zaščitni zakon, ki bi med drugim tudi določal pravico neposrednega zastopstva, kot to zagotavlja z ustavo Slovenija za italijansko in madžarsko manjšino.

Zato komisija nalaga vladi in zunanjemu ministrstvu, da stori vse potrebne diplomatske korake za hitrejšo in uspešnejšo uveljavitev pravic slovenske manjšine in še posebej za meddržavna pogajanja v zvezi z dvostranskim sporazumom o zaščiti slovenske manjšine v Italiji. Jeseni bo komisija razpravljala o celovitem poročilu o aktualnih problemih Slovencev v zamejstvu in predlagala skupščini republike Slovenije sprejem ustreznih sklepov, ki bodo

odrazili stališča in določili obveze Republike Slovenije.

Pomočnik slovenskega zunanjega ministra Zoran Thaler je povedal, da je slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel v zvezi s tem sprejel 16. julija delegacijo Slovenske skupnosti in takoj poslal pismo svojemu italijanskemu kolegu. Pismo je bilo v celoti objavljeno v Primorskem dnevniku. V Helsinkih je bila v razgovoru s Scottijem temu problemu posvečena posebna pozornost, na Dunaju pa se bo razgovor nadaljeval konec tedna v okviru sestanka Srednjeevropske iniciative. V ponedeljek se je slovenski zunanji minister pogovarjal s podpredsednikom deželne vlade Ferruciom Sarom, socialistom, ki mu je zagotovil, da bodo za Slovence skušali ustvariti poseben režim.

V razpravi je Ivo Jevnikar omenil možnost kompromisnega predloga, ki bi pomenil povezovanje strank, kar pa je »najslabši možni kompromis«, toda še vedno kompromis. Suadam Kapič se je zavzel za celovito reševanje in v tem kontekstu poudaril pomembnost krepitev dobrih odnosov in so-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ob stopnjevanju srbske agresije na severu in vzhodu Bosne in Hercegovine Varnostni svet OZN še vedno okleva z odločnejšim posegom proti Srbom

LJUBLJANA — Medtem ko je Varnostni svet OZN v ponedeljek zvečer že kdovekaterič ponovil poziv vsem sptim stranem v BiH, naj strogo spoštujejo dogovor o ustavitvi ognja, dosežen 5. junija, so srbske sile skoraj ravno ob tem času, kot v posmeh prizadevanjem mednarodne skupnosti, še bolj silovito napadle Sarajevo in druge kraje v BiH. Kot odgovor na novo mirovno pobudo so, kot je izjavil častnik za zveze mirovnih sil OZN Magnusson, proti poslopju zaščitnih sil Združenih narodov v Sarajevu izstrelili šestnajst granat, ena pa je eksplodirala le tri metre stran od poslopja. Modre čelade pa so včeraj prvič z orožjem odgovorile na streljanje nekega srbskega ostrostrleca in ga likvidirale.

Varnostni svet OZN pa je na omenjeni seji le sprejel odločitev o napotitvi dodatnih petsto pripadnikov modrih čelad v Sarajevo. To pomeni, da bo v bosanskohercegovskem glavnem mestu, predvsem pa na sarajevskem letališču, skupno 1.600 pripadnikov mirovnih sil OZN. V najnovejši resoluciji Varnostni svet tudi od vseh strani zahteva, da težko orožje, vključno s tanki in protiletalskimi topovi

umaknejo z dosega letališča, mirovne sile pa pooblašča, da vzpostavijo koridor med letališčem in centrom Sarajeva, po katerem bo lahko pritekala človekoljubna pomoč.

Ponovni brezupni pozivi VS k »doslednemu spoštovanju premirja ter k političnemu reševanju krize v BiH«, ki so doslej le podžigali nasilje v tej državi, pričajo o tem, da velike sile, vsaj v tem trenutku, še niso pripravljene seči po resnejših ukrepih ali celo vojaškemu posredovanju za ustavitev krvave vojne v BiH. Ne glede na dramatične razmere v tej državi, Varnostni svet ni očitno pripravljen odobriti niti vzpostavitve koridorja med Splitom in Sarajevom, po katerem bi s tovornjaki vozili pomoč v to mesto. Zahodni vojaški strokovnjaki namreč menijo, da bi bila takšna poteza zelo tvegana, saj bi koridor morala varovati vojaška letala, kar bi bil lahko uvod v začetek vojaškega posredovanja. V zvezi s tem pa velja omeniti, da je ameriška televizijska mreža ABC v ponedeljek zvečer sporočila,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Milan Panić dobil podporo skupščine

LJUBLJANA — Parlament Zvezne republike Jugoslavije je včeraj v Beogradu po pričakovanju za premijera prve vlade izvolil edinega kandidata, ameriškega poslovneža in milijonarja srbskega rodu Milana Panića, ki bo vodil tudi obrambno ministrstvo. Panić, ki je doslej dal že nekaj šokantnih izjav, je v govoru v zvezni skupščini ponovno poudaril, da je ključ za rešitev jugoslovanske krize v trajnem miru v BiH ter na ostalih kriznih žariščih na območju nekdanje Jugoslavije. Po njegovih besedah le trajen mir v tej republici in popolna demilitarizacija BiH lahko zagotovita pogajanja o prihodnosti BiH, status te države pa naj določijo vsi trije konstitutivni narodi te republike. V svojem vladnem programu se je Panić ob tej priložnosti zavzel za radikalno demokratizacijo političnega življenja in hitro privatizacijo družbene lastnine. (NIA)

De Michelis osumljen korupcije v Benetkah

BENETKE, MILAN — V okviru preiskave o podkupnihah je državno pravdnstvo v Benetkah včeraj izdalo sodno jamstveno obvestilo za enega najbolj znanih socialističnih voditeljev, tj. bivšega zunanjega ministra Giannija de Michelisa. Sodno obvestilo naj bi izdali zaradi De Michelisove vloge v struji, ki jo te dni dolžijo težkih nepravilnosti. De Michelisova struja znotraj PSI naj bi namreč skupaj z dorotejsko strujo v KD (tej struji načeljuje bivši minister Carlo Bernini, prav tako vpleten v preiskavo) vnovčevali denar, ki naj bi prihajal od podjetnikov. Le—ti so imeli v zakupu pomembna javna dela, v zameno za »uslugo« pa naj bi politikom odstopali od 1,5 do 2,5 odstotka vrednosti zakupa. Slo naj bi za precejšnje vsote denarja, saj so podjetniki imeli v zakupu gradnjo odseka, ki povezuje avtocesto A4 in beneško letališče, razširitev prečiščevalne naprave v Fusini pri Benetkah in druga javna dela. De Michelis je kmalu po prejemu sodnega obvestila izjavil, da so obtožbe zoper njega popolnoma neutemeljene. Precej je kritiziral nekatere poteze sodnih oblasti v prejšnjih dneh, v prvi vrsti preiskavo, ki so izvedli v njegovem tajništvu v Mestrah. Zoper upravičenost te preiskave je — kot je povedal — vložil tožbo.

Na delu so bili tudi milanski sodniki. Ti so izdali šest jamstvenih obvestil, najpomembnejša »žrtev« je pooblaščen upravitelj podjetja Rifem Luca Beltrami Gadola. Gadola je na zadnjih volitvah kandidiral na listi PSI, sedaj ga dolžijo korupcije. V Padovi so medtem, vedno zaradi korupcije, aretirali bivšega podžupana Sergia Verrecchio (PSI) in občinskega odbornika Diega Chieso (PRI).

Vladni gospodarski dekret naj bi spremenili samo s popravki, ki jih bo predlagala večina

RIM — Predsednik ministrskega sveta Giuliano Amato hoče, da se zakonski odlok s finančnogospodarskimi ukrepi, ki ga je sprejela vlada v petek in o katerem bo začela poslanska zbornica razpravljati predvidoma 26. julija, dokončno odobri pred prekinitvijo parlamentarnega dela zaradi poletnega oddiha, medtem ko naj bi dekret o ukrepanju na področju zdravstva, skrbstva, krajevnih financ in javnih služb, katerega obravnava se bo pričela konec meseca, odobrili najpozneje do konca septembra. Predsedniki parlamentarnih skupin KD, PSI, PLI in PSDI ter predstavniki SVP in Unione Valdotaine so na včerajšnjem sestanku z Amatom v Palači Chigi, ki se ga je udeležil tudi podtajnik v predsedstvu vlade Fabio Fabbri, ta »vojni red« brezpogojno podprli. Ne samo, zastopniki večinskih strank so se z Amatom tudi dogovorili za to, da se čimbolj zavre morebitni plaz sprememb oziroma popravkov, ki da bi uteg-

nil deloma izničiti strategijo vlade: »Popravke bo predlagala kvečjemu vlada in to tudi na podlagi priporočil iz vrst večine.« je pojasnil predsednik krščanskodemokratskih poslancev Gerardo Bianco in s tem že izzval celo vrsto protestov.

Njegove besede so seveda prizadele v prvi vrsti sindikate CGIL, CISL in UIL, ki bodo priredili to soboto v Rimu množično protestno zborovanje prav z namenom, da izsilijo od avtorjev vladnega »manevra« njegovo korenito preoblikovanje v korist socialno ogroženih slojev in delovnih ljudi. Najtrše pa je na Biancovo izjavo reagiral predsednik senatorjev SKP Lucio Libertini: »Gre za pravi blitzkrieg, ki bi ga rad Amato izpeljal na koži državljanov in delavcev ter iz parlamenta naredil zapisnikarja vladnih sklepov.« Gerardo Bianco si je tudi sicer nakopal ostre kritike, ko je razložil novinarjem, da se bodo morali ljudje od-

slej žrtvovati le toliko kolikor bi jih stala večerja. Na pripombo časnikarja, češ da pojde za večerjo za šest oseb.« V resnici so strokovnjaki izračunali, da bo morala vsaka družina žrtvovati državni blagajni od 1,2 do največ 1,5 milijona lir, potem ko se je realna plača povprečnega delavca v zadnjem letu že zmanjšala za dobra 2 odstotka.

Proti vladnim ukrepom za ublažitev javnega primanjkljaja in potlačitev inflacije se je včeraj izreklo tudi združenje občin ANCI. Država jim že nekaj let klesti finančne resurse in jih prikrajšuje na področju davčnih prihodkov, s petkovim dekretom pa jim namerava letos odškrtati še nadaljnjih 892 milijard lir in zaustaviti investicije. Zaradi tega so sklicali za danes dopoldne zasedanje vsedržavnega sveta združenja, sicer pa bodo javnost temeljito seznanili z negativnimi učinki vladnega »manevra« na krajevne javne storitve.

HRVAŠKA POMORSKA POLICIJA JE USTAVILA DVE DELAMARISOVI RIBIŠKI LADJI VČERAJ NOV RIBIŠKI INCIDENT NAMESTO DOGOVORA S HRVATI

IZOLA — Hrvaška pomorska policija je včeraj popoldan v hrvaškem morju zaustavila Delamarisovi ribiški ladji Iris 1 in Iris 2 in ju odpeljala v umaško pristanišče. Obvestilo o tem dogodku je prejel direktor Delamarisa Vinko Franetič med sestankom, ki so ga s prizadetimi slovenskimi ribiči sklicali na ministrstvu za kmetijstvo in prehrano, udeležili pa so se ga Jožica Puhar, ministrica za delo, Jože Protner, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ter njegov pomočnik za ribištvo Srečko Perko.

V času našega poročanja se je minister Jože Protner iz Izole pogovarjal z oblastmi v Zagrebu. Skušal je priti v stik s hrvaškim ministrom za pomorstvo dr. Davorinom Rudolfom. Ribiči z obeh Delamarisovih bark so po

radijski zvezi sporočili v Izolo, da morajo po ukazu hrvaške pomorske policije pluti v Umag in ne v domače pristanišče.

Obe ladji ponavadi v paru lovita z lebdečo kočjo plave ribe. Včeraj sta se podali na ribolov na odprto morje. To pa je sorazmerno daleč, saj je potrebno do mednarodnih voda kar tri ure vožnje. Ko slovenske ribiške ladje plujejo čez hrvaško morje, morajo imeti ustrezno spravljen mreže, izobešene zastave, pluti morajo z določeno hitrostjo in v določenem koridorju. Natančnih podatkov o tem, kako sta barki pluli včeraj popoldne, ko sta se vračali proti Izoli, in kaj sta pravzaprav zares počeli v hrvaškem morju, še nimamo. Vemo le, da je na obeh barkah zaposlenih trinajst hrvaških ribi-

čev (iz Novigrada) in samo en je bil po besedah Vinka Franetiča, slovenski ribič.

Oba ministra s pomočnikom pa sta na sestanku v Izoli skušala ribičem pojasniti, kakšne so realne možnosti za pomoč ribiški panogi. Dogovorili so se, da bodo skupaj z ministrstvom za kmetijstvo oblikovali posebno strokovno telo, ki bi moralo do septembra pripraviti sanacijski program za slovensko ribištvo.

V Delamarisu pa so opozorili, da težko pripravijo senacijski program, če še ni ribiškega sporazuma s Hrvaško. (Podpis sporazuma s Hrvatje obljubili do srede julija). Stavkovni odbor slovenskega morskega ribištva se je sinoči še enkrat odločil o protestni akciji pred slovensko skupščino. **BORIS ŠULIGOJ**

KZE bo lahko zaposlila nove bolničarje

TRST - Deželna uprava je na predlog odbornika Brancatija pooblastila krajevne zdravstvene enote ter deželna zdravilišča znanstvenega značaja, da zaposlijo poklicno bolničarsko osebje. Kot znano, je v zdravstvenih strukturah naše dežele veliko prostih mest. Pomanjkanje poklicnih bolničarjev je še zlasti občuteno na Tržaškem in na Videmskem. Po sklepu deželne vlade bo sedaj mogoče zapolniti vsa prosta mesta.

S tem bo mogoče ohraniti ustrezno funkcionalnost zdravstvenih struktur, meni odbornik Brancati, ki je med drugim povedal, da je v zadnjem letu izšlo iz poklicnih šol 310 novih diplomirancev.

Posebne raziskovalne ekipe bodo odločilno prispevale k omejitvi škode zaradi ujm

TRST — Od prvih povojnih let pa do predlanskega leta je država potrošila vsak dan 9 milijard lir za sanacijo teritorija po ujmah, kakor so na primer zlasti potresi, povodnji in plazovi. Veliko tega denarja je šlo za odstranjevanje škode v Furlaniji-Juljski krajini. Z namenom, da bi bili sanacijski postopki hitrejši in učinkovitejši, predvsem pa, da bi lahko čim točneje predvideli čas in dimenzije ujm, je deželna uprava včeraj podpisala s tržaško in videmsko univerzo ter z Geofizičnim eksperimentalnim observatorijem pri Briščkih nad Trstom protokol o soglasju glede ustanovitve treh »skupin za namenske raziskave« na področju civilne zaščite. Takšne skupine predvideva sicer že deželni zakon o civilni zaščiti iz leta 1986.

Pri Univerzi v Vidmu bo taka skupina proučevala učinke potresov na nepremičninsko premoženje, pri Univerzi v Trstu bodo skušali v realnem času napovedovati povodnji, pri observatoriju nad Trstom pa bodo izpopolnili modele za matematično spremljanje širjenja potresnih sunkov.

Rezultati dela, ki ga bodo opravile vse tri raziskovalne skupine, bodo predstavljali podlago za izoblikovanje nove, ažurne zakonodaje na področju preprečitve ujm in odstranjevanja škode po njih.

Zaradi resne nevarnosti skorajšnje ukinitve višarske žičnice

Nadaljnji turistični razmah na Trbiškem je že vprašljiv

TRBIŽ — Gospodarski položaj na Trbiškem je vse prej kot rožnat. Težavam zaradi zaprtja rudnika v Rablju ter odločnega padca maloobmejnega prometa so se pridružile še zaskrbljujoče vesti iz turističnega gospodarskega sektorja. Vedeti je treba, da dobršen del trbiškega gospodarstva sloni prav na turizmu in zato je vsak negativni signal, ki prihaja iz tega sektorja, zaskrbljujoč.

V mislih imamo težave, ki so nastale z žičnico, ki pelje na sv. Višarje in ki je trenutno zaprta zaradi stečaja podjetja SPA Lussari, ki je imelo v upravi žičnico. K temu je treba dodati še dejstvo, da je stečaj delno zajel tudi lastništvo hotela Il Cervo, ki so ga pred nekaj leti zgradili na Trbižu.

Spričo nastalega položaja so v nevarnosti delovna mesta šestih uslužbencev, ki upravljajo žičnico. Ob tem ne smemo pozabiti, da prav z začetkom poletne sezone žičnica deluje s polno paro, saj v poletnih mesecih prevaža od 30 do 40 tisoč turistov, predvsem romarjev, ki obiščejo sv. Višarje, ki so od vedno središče verskih srečanj treh dežel. In prav na sv. Višarjih bi se moralo 2. avgusta odvijati 4. srečanje treh Slo-

venij, zdomske, zamejske in matične, ki ga prireja Svet slovenskih krščanskih izseljencev v Evropi. Za to priložnost je bil najavljen obisk bivšega predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta.

Ob vlogi žičnice zaradi obiska sv. Višarjev ne smemo pozabiti, da so na vrhu postavljeni oddajniki tako državne kot številnih zasebnih televizijskih postaj.

Kako rešiti zapleteno zadevo, ki neposredno zanima več tisoč slovenskih vernikov, ki vsako leto obiščejo sv. Višarje. Najugodnejša rešitev naj bi predvidevala upravljanje žičnice s strani deželnega podjetja za razvoj turizma v hribovitih območjih, Promoturja. To naj bi prevzelo upravljanje žičnice za leto dni. Medtem pa bi poiskali zasebno podjetje, ki bi bilo pripravljeno prevzeti si bremena, a tudi ugodnosti takšnega posla.

O tem so se na seji upravnega odbora Promoturja že pogovorili, niso pa sprejeli dokončnega stališča. Kocka naj bi padla v teh dneh. Vsa zavlačevanja sredi poletne sezone bi le škodilo turističnemu aspektu sv. Višarjev in celotnemu trbiškemu gospodarstvu. **R. PAVŠIČ**

La Rete zbira podpise k peticiji za odpravo parlamentarne imunitete

VIDEM — Pripadniki Gibanja za demokracijo - La Rete so zbrali med videmskimi občani več kot 900 podpisov k peticiji, ki zahteva odpravo parlamentarne imunitete. To so povedali sami člani omenjenega gibanja s pripombo, da poslanec Leoluca Orlando di dopotoval v Videm, ker se je bilo bati fizičnega napada nanj. V isti sapi so potrdili sprejeto obvezo, da se bodo v vsej Italiji in znotraj parlamenta najodločnejše borili za reformo politike kot take ter za njeno moralizacijo, kar naj se uresniči začevši z odpravo »arhaičnega in neopravičljivega privilegija parlamentarne imunitete, ki ščiti predvsem navadne prekrške«.

Kdo bo zopet lahko dobil državljanstvo Republike Slovenije

TRST — Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa je pred dvema mesecema in pol informiral javnost o možnosti pridobitve državljanstva Republike Slovenije po 41. členu zakona o državljanstvu. Tedaj je bil postavljen rok za vložitev prošnje in sicer 24. junij, nakar naj bi bila pot do pridobitve državljanstva bistveno težja - najmanj leto dni neprekinjenega bivanja v Republiki Sloveniji, zagotovljeno stanovanje, trajen vir preživljanja in tako dalje.

Posebno med Slovenci v izseljeništvu je takšen zakon vzbudil celo vrsto upravičenih ugovorov, ker pač ni prišlo do avtomatične vrnitve državljanstva, pač pa do razmeroma zapletenih procedur z večkrat negativnimi rezultati za prosilce. Skupščina Republike Slovenije maja leta 1991 ni sprejela celovite podelitve državljanstva Slovencev v izseljeništvu oziroma podelitve posebnega statusa Slovencev brez državljanstva v zamejstvu, čeprav je tako predlagala Konferenca za Slovenijo Svetovnega slovenskega kongresa. Glavni odbor Svetovnega slovenskega kongresa bo zato predlagal vladi in skupščini Republike Slovenije, da podaljša vsaj za eno leto rok, da bi se lahko Slovenci in ljudje slovenskega rodu vpisali v sezname na občinah, kjer so bili rojeni in kjer se lahko priglasi, če to želijo.

Svetovni slovenski kongres tudi predlaga ministrstvu za notranje zadeve, da izdela obrazec za vpis v seznam državljanov za tiste, ki niso vpisani, pa so državljani.

Vsi ti zapleti z državljanstvom dokazujejo, da se Republika Slovenija le počasi in stežka poslavlja od prejšnjega, ideološkega obdobja, ki je vzdrževalo situacijo in zakonodajo državljanske vojne, kot je to priznal v zvezi z NOB že prejšnji režim. Pravna situacija pa je naslednja: l. 1946 je bil sprejet poseben »Zakon o odvzemu državljanstva« oficirjem in podoficirjem bivše jugoslovanske vojske, vsem formacijam, povezanim z okupatorjem, kot tudi osebam, ki so po vojni pobegnile v tujino. To je bila izguba državljanstva, vendar brez izdaje

odločbe. Vse te osebe državljanstva SFRJ oziroma Republike Slovenije niso nikdar izgubile, ker je leta 1962 poseben zakon ukini odzvem državljanstva.

Pač pa so bile v času med 1946. in 1962. letom izdane odločbe za odvzem državljanstva za 1278 oseb, ki si morajo torej državljanstvo spet pridobiti. Podobno velja za skupino 78 oseb, ki jim je z odsotnostjo prenehalo državljanstvo - tudi te osebe si načeloma lahko spet pridobijo državljanstvo, vendar morajo napraviti ustrezno vlogo. Oba seznama, seznam za 1278 oseb in 78 oseb, ne bosta javno objavljena, vendar obstajata na ministrstvu za notranje zadeve Republike Slovenije, dostavljena pa bosta tudi diplomatskim predstavništvom v tujini. Prošilec bo moral pač vložiti vlogo, šele potem pa bo eventualno obveščen, ali je na enem od obeh seznamov. V kolikor ni, mu državljanstvo ni bilo odvzeto, pač pa se mu na novo potrdi oziroma obnovi. V kolikor je kdo po letu 1945 podal izrecno izjavo o pripadnosti drugemu narodu, pa bo njegova prošnja komajda lahko rešljiva.

Zaradi vse te množice kombinacij, ki povzročajo med interesi popolno zmedo, je Svetovni slovenski kongres pozval k preprostemu in konstruktivnemu, poenostavljenemu formalnemu postopku, če že pač Republika Slovenija ni mogla rešiti tega vprašanja elegantno, človeško in v skladu z novimi časi, kjer naj bi končno prevladal vsenarodnostni vidik. Pričakovati je, da bodo slovenska diplomatska predstavništva aktivnejša, da bodo iz prve roke posredovala potrebne informacije, saj je to edini način za večje zaupanje izseljencev in zamejcev, do Republike Slovenije. Tudi Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa bo v tej točki storil vse, kar je v njegovi moči: vprašanje državljanstva je namreč ključnega pomena za demokratičen razvoj Republike Slovenije in za povezavo vseh Slovencev v izseljeništvu ter v zamejstvu.

JANEZ POVŠE

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

- CCT so obveznice s koriščenjem 1. junija 1992 in zapadlostjo 1. junija 1999.
- Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 6% bruto, bo izplačan 1. decembra 1992. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviškom premija 0,50 na semester.
- Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.
- Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 15. julija.
- Osnovna emisijska cena znaša 96,60% nominalne vrednosti; zato je minimalna cena za sodelovanje na dražbi 96,65%.
- Glede na ceno, s katero bodo obveznice prodane, se resnična donosnost spreminja: glede na minimalno vrednost (96,65%), je maksimalna letna donosnost 13,14% bruto in 11,47% neto.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos, bosta objavljena v časopisju.
- Obveznice CCT se koristijo s 1. junijem: ob vplačilu (20. julija) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.
- Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.
- Naknadne informacije nudijo banke.

MAKSIMALNI LETNI NETO DONOS:
11,47 %

Danes štiriurna stavka v obrambo gospodarstva in ogroženih delovnih mest

Trstu se danes obeta težaven popoldan, ki se ne bo poznal samo na mestnih ulicah, pač pa tudi v skoraj vseh javnih in zasebnih proizvodnih in storitvenih dejavnostih. Od 8. do 12. ure bodo namreč prekržali roke zaposleni v krajevnem industrijskem sektorju, se pravi delavci v tekstilni in kemijski industriji, v živilstvu in v naftnopredelovalni industriji, papirničarji, grafiki, kovinarji, gradbeniki in uslužbenci tržaške Tobačne manufakture, ki se jim bodo pridružili tudi zaposleni v storitvenih sektorjih, in sicer delavci občinskega podjetja za vodo, električno in plin Acega, zavoda za električno energijo Enel in delavci v trgovinskem sektorju.

Stavka, ki so jo sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL oklicale že pred časom, ima namen opozoriti na hudo krizo, ki je zajela vse gospodarstvo v naši pokrajini in ki se kot po verižni reakciji loteva vedno novih proizvodnih sredin. Po škedenjski železarni, Tovarni velikih motorjev, Arzenalu sv. Marka in Monteshellu se je na preprihu te dni znašla tudi Tobačna manufaktura, ki zaradi načrta o reformi oziroma privatizaciji državnega monopola tvega, da bo morala zapreti vrata.

Kot rečeno, se bodo tovarne danes ustavile med 8. in 12. uro, delavci pa se bodo zbrali na Trgu Unità, od koder bodo v povorki krenili po ulicah Roma in Carducci do Goldonijevega trga, od tod pa po Korzu Italija do Borznega trga, kjer bo ob 10.30 zaključna manifestacija, na kateri bo govoril vsedržavni pridružen sekretar sindikalne federacije CGIL Ottaviano Del Turco.

Rekli smo, da se stavki pridružuje tudi trgovci, vključno s člani SDGZ, in to ne samo iz solidarnostnih razlogov, temveč tudi in

Ottaviano Del Turco

predvsem v protest zaradi krize, ki že dve leti tare tržaško distribucijsko mrežo. Trgovine bodo spustile navojnice med 9. in 11. uro, mnogi zaposleni, vključeni v osrednje sindikalne konfederacije, pa dopolne sploh ne bodo šli na delo. Zaprete pa ne bodo samo trgovine, temveč po vsej verjetnosti tudi uradi podjetja Acegat in zavoda Enel, ki bosta zagotovila samo res nujne storitve. Najbolj pa bo danes dopolne seveda trpel mestni promet, tako javni kot zasebni. Redarji in prometna policija bodo seveda s preusmeritvami skušali kar najbolj olajšati njegov potek, velik križ pa bo z avtobusi Act, ki jih bodo deloma preusmerili, nekaj linij pa bodo morali začasno ukiniti.

Današnje stavke se bo s svojo delegacijo udeležilo tudi univerzitetno osebje, med izrazi podpore boju delavcev v zaščito tržaškega gospodarstva in delovnih mest pa naj omenimo tiskovno izjavo zgoiškega župana Miloša Budina.

Stanko Bole in Marino Košuta o novostih na področju zunanje trgovine

Novi zbornici za Slovenijo in Hrvaško prva dediča nekdanje zbornice Italjug

Skupaj z vsem gospodarstvom v naši pokrajini preživlja težke trenutke tudi tržaška zunanjetrgovinska dejavnost, na katero poleg negodnih konjunkturalnih gibanj negativno vpliva tudi prekinitev ali vsaj velika omejitev poslovanja s partnerji na bivšem jugoslovanskem tržišču. Po daljšem obdobju »opazovanja« dogajanj v bivši sosednji federaciji in po mednarodno priznani osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške so se tudi italijanski zunanjetrgovinski operaterji »vdali« pred realnostjo in se odločili za reorganizacijo mešane zbornice Italjug. Kot smo bili poročali, so konec maja priredili ustanovni občni zbor za dve novi zbornici, in sicer italijansko-slovensko in italijansko-hrvaško.

Občni zbor - nam je v pogovoru povedal eden od članov vodstva in pobudnikov dosedanje zbornice Italjug Stanko Bole - je sledil sklepom redne in izredne letne skupščine mešane zbornice Italjug, ki je bila 20. maja v Milanu in na kateri je bilo sklenjeno, da se Italjug preoblikuje v novo organizacijo, ACCOA (Associazione Camere di Commercio oltre Adriatico - Združeno trgovinskih zbornic za drugo stran Jadrana), s čimer je Italjug tudi formalno prenehal obstajati. Na milanski skupščini je bilo tudi sklenjeno, da se v okviru te preosnove ustanovijo posamezne zbornice za novoustanovljene republike, skupini članov izvršnega odbora osrednje organizacije in delegacijam iz Trsta in Gorice pa je bila poverjena naloga, da poskrbijo za ustanovitev italijansko-slovenske in italijansko-hrvaške zbornice s pravnim sedežem v Milanu in z oddvojenima delegacijama v Trstu in Gorici.

Tako se je tudi zgodilo, pri ustanovnem aktu pa so se s pooblastilom zveze ACCOA zbrali njena podpredsednika in predsednika tržaške in goriške delegacije Petrucco in Hadrijan Korsič, podpredsednika obeh delegacij Stanko Bole in Leoni ter

Stanislav Bole

Marino Košuta

člana vodstvenega odbora zbornice v Milanu in delegacije v Trstu Marino Košuta in Masetti.

S Stankom Boletom in Marinom Košuto smo se nato natančneje porazgovorili o nalogah in ciljih novih zbornic. Bistvena naloga je seveda ta, da se na meddržavni ravni vzpostavijo intenzivno sodelovanje v razvijanju vsestranskih gospodarskih odnosov v novih pogojih in da pride do razširitve in prilagoditve obstoječih sporazumov. Stanko Bole je v tem okviru posebej poudaril, da stoji tudi pred perifernimi delegacijami izredno pomembna naloga utrjevanja ne samo gospodarskih, ampak tudi splošnih vezi, posebno pozornost pa bo treba posvetiti ohranjanju in poglobljanju že doseženega sodelovanja. Po normalizaciji razmer v ostalih delih bivše Jugoslavije - je dodal Marino Košuta - pa so tudi zanje predvidevane podobne oblike sodelovanja oziroma dvostranske mešane zbornice.

Člani novih zbornic so avtomatično postali vsi dosedanje člani Italjuga, glede na razvoj dogodkov na Balkanu pa se bo tudi združenje ACCOA prilagajalo novim razmeram in

širilo svojo dejavnost tudi v geografskem smislu, pri čemer v perspektivi računa tudi na Albanijo in Grčijo, na vzhodu pa vse do Minska. Posamezna podjetja oziroma člani pa bodo - glede na svoje ekonomske interese - lahko izbrali članstvo v vseh organizacijah, vključenih v združenje ACCOA, ali pa le v posameznih zbornicah.

Naša sogovornika sta za zaključek seveda izrazila željo, da bi se nesmiselna vojna na območju nekdanje Jugoslavije - tudi mimo ekonomskih interesov - čimprej končala. Novi zbornici pa si bosta vsekakor prizadevali ohraniti in razvijati dosedanje izkušnje in odnose italijanskega gospodarstva do nekdanjega jugoslovanskega tržišča, seveda ob bistveno spremenjeni organizacijski in vsebinski obliki. Ena od specifičnih nalog krajevnih delegacij obeh zbornic pa bo seveda ostalo obsejno sodelovanje, h kateremu poleg splošnih gospodarskih interesov sodijo tudi vprašanja infrastrukture oziroma prometnih povezav, ureditev in poenotenje carinskih služb po evropskem modelu, večja dinamizacija kreditne politike itd. (vb)

V Dijaškem domu mala oaza sožitja med slovenskimi in italijanskimi otroci

V slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel se je že 22. junija začelo poletno letovanje slovenskih in italijanskih otrok. To je prvo letovanje, ki se začinja takoj po koncu šolskega leta in ki traja kar osem tednov, kar pomeni veliko korist za starše, pa tudi za otroke, ki lahko takorekoč sredi mesta preživljajo med zelenjem in v naravi počitnice, ki jih spremljajo številne igre, izleti, kopanje v kar treh bazenih in še marsikaj.

Lani smo se o tem poletnem centru pogovarjali z Eriko Košuta-Ukmar. Tudi letos je stekel pogovor z njo, saj je voditeljica tega poletnega centra, ki ji ga pomagajo voditi seveda še vzgojitelji - slovenske in italijanske narodnosti.

»Začeli smo poletni center v istem času, kot lani. Tudi tokrat je vsa organizacija in vodenje centra v rokah dijaškega doma Srečko Kosovel, medtem ko je šest let pred tem vodila center ustanova UDI-estate.«

»Začeli smo poletni center zelo dobro. Letos je vpisanih kar 80 otrok, kar je veliko več, kot lani. Seveda ne preživijo otroci pri nas vseh osem tednov. Nekateri se odločijo za dva tedna počitnic, drugi za štiri, kakor so pač želje in tudi potrebe staršev. Mi smo tu na razpolago z okrog 20 vzgojitelji, katerim moramo pristižeti še dve dekleti, ki imata skrb za prizadete otroke. Vsi vzgojitelji so bili v glavnem že v našem domu in poznajo življenje in zahteve svojih varovancev.«

V domu skrbi za mlade letoviščarje kar sedem kuharic Dijaškega doma, ki se v svojem delu vrstijo. Hrana je zelo dobra in so otroci z njo zelo zadovoljni.

Ko jih starši pripeljejo v Dijaški dom - nekateri že ob 7.30, dobijo otroci malico, nato dobro kosilo in preden zapustijo dom, ob 17. uri, dobijo zopet malico.

»Pretekle dni smo imeli bolj slabo vreme, pa smo morali marsikatero našo načrte spremeniti.« nam je povedala Erika. »Sedaj se nadejamo, da se bo vreme izboljšalo in da bomo lahko opravili razne izlete, ki jih bomo morali letos prilagoditi našim

najmlajšim, ki so se letos v velikem številu vpisali v naš poletni center.«

Otroci so, kljub ne preveč lepemu vremenu, že obiskali botanični vrt Carsiana in opravili izlet v Glinščico, kjer je otroke najbolj pritegnila voda in njej živeči rakci. V četrtek so šli otroci na izlet na Jezero, kjer so imeli kot spremstvo naturalistične vodiče.

»Tu moram omeniti predvsem biologinjo Damjano Ota, ki nas je že, pa nas bo še vodila pri teh naših izletih. Še prej nam je bila na razpolago z različnimi diapozitivi, ki nam približajo kraje, ki jih obiščemo.«

Gre za pobudo, ki ji botruje združenje PICEA (associazione guide turistiche), ki delujejo v sklopu tržaške Pokrajine in je ta iniciativa tudi finančno krita s strani Pokrajine.

»Mi smo imeli za letos veliko načrtov za razne ekskurzije in izlete.« nam je povedala Erika. »Toda vpisalo se je toliko majhnih otrok, da smo morali naše načrte precej spremeniti. Imamo še v načrtu sprehod po gozdu med Prosekom in Križem, pa ogled jame Lindner in gradišča v Slivnem, pa še tako imenovanega 'Brezna kornjev' blizu Gabrovice.«

»Tema letošnjega letovanja v Dijaškem domu je 'Šport v igri - igra v športu'. Namen je, da bi prikazali

otrokom prvine odbojke, košarke, nogometa in še drugih športov. Hvaležni smo SZ Bor, ki pošilja trikrat tedensko svoje trenerje, da učijo naše mlade v odbojki.«

Najbolj pa se otroci tudi v letošnjem centru zabavajo ob bazenih, ki so na razpolago najmlajšim, kot tudi starejšim udeležencem. Tu imajo otroci na razpolago peskovnik in prav tu je zabava največja.

»Skušamo jih pritegniti tudi v druge dejavnosti.« nam je povedala Erika. »Tako so si otroci sami napravili lutke na primer iz starih nogavic, ali pa uporabili slano testo za izdelavo raznih predmetov. Nekateri se tudi ukvarjajo z risanjem, ročnim delom in drugimi dejavnostmi.«

»Mislim, da so otroci z bivanjem tu pri nas zadovoljni, da pa so zadovoljni predvsem starši, ki vedo, da so pustili svoje otroke v dobrih rokah in pod strokovnim varstvom.«

Da je vzdušje med slovenskimi in italijanskimi otroci odlično, ni potrebno še posebej poudariti. Tu sta sožitje in enakopravnost doma. In tako bi moralo biti povsod - tu pri nas, kjer živimo ramo ob ramo prebivalci slovenske in italijanske narodnosti.

NEVA LUKES

Na sliki (foto Magajna) udeleženci poletnega centra v Dijaškem domu.

Na Prešernu vsi »zreli« toda nobene šestdesetice

Včeraj so izobesili rezultate zrelostnih izpitov na Znanstvenem liceju France Prešeren. Izpit je opravilo vseh 57 maturantov, končne ocene pa so bile razmeroma nizke. Z razliko od kolegov na klasičnem liceju si nihče od »realčanov« ni prislužil šestdesetice, najboljša končna ocena je bila 56/60, ki so jo dobili štirje dijaki.

Seznam maturantov in njihovih končnih uspehov je sledeči:

V. A razred: Paolo Antonelli (43/60), Elena Brazzani (43), Franc Fabec (38), Nadja Fucca (40), Sava Jogan (50), Katja Manfredini (40), Jernej Mirošič (36), Marianna Oppelli (56), Erika Paulina (38), Andrej Pavlica (44), Peter Rudez (36), Marko Sedmak (36), Mitja Starec (36), Maja Visentin (39), Tamara Zajec (56).

V. B razred: Marjanka Ban (48), Erika Cok (38), Ingrid Cok (52), Irena Čebulec (53), Jana Drassich (56), Luana Gilranc (48), Dunja Jogan (48), Tanja Kosmina (40), Petra Krizmanc (48), Paolo Leghissa (36), Tomaz Milic (36), Jana Palcich (36), Martin Pertot (36), Valentina Repinc (53), Elena Samar (56), David Savron (44), Jagoda Skerk (48),

Aljoša Sterni (38), Tatjana Stopar (42), Mitja Tavčar (46), Jerica Zapussek (40).

V. C razred: Christian Briscich (55), Marco Coloni (45), Erica Drioli (42), Breda Furlani (40), Maximilian Gherbassi (38), Mitja Gombač (50), Aleš Kapun (38), Peter Korosic (37), Alessio Kozman (50), Paolo Kralj (45), Irena Milanič (52), Gabriella Mohorovicic (44), Danilo Pahor (40), Vesna Pahor (42), Katja Pasarit (50), Katja Polh (50), Marko Presl (36), Flavio Reggente (46), Jadranka Santi (51), Maria Dolores Skerlj (38), Alessandro Sluga (42).

Rezultati zrelostnih izpitov na DTTZ Žiga Zoisa bodo predvidoma objavljeni jutri ob 14. uri.

V hotelu Savoia bodo jutri ob 20.30 na pobudo ARCI predstavili javnosti knjigo »Mafija, politika, posli«, ki sta jo pripravili siciljska ARCI in Zveza za okolje. Spregovorili bodo deželni predsednik ARCI za Sicilijo Giovanni Ferro, novinar Stampe Francesco La Licata in sodnik Remi Smitti.

Opozorilo SDGZ obrtnikom ki imajo kredite do železarne

Obrtna sekcija pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju v Trstu obvešča vse člane in druge obrtnike, ki so sodelovali s Škedenjsko železarno in terjajo od le-te določena plačila zaradi izvršenih del in drugih uslug, da se nujno (najkasneje do jutri, 16. t.m. zjutraj) javijo na našem organizacijskem tajništvu (tel.040-362949) z vso potrebno dokumentacijo. Kajti do takrat moramo skupno z ostalimi tržaškimi stanovskimi organizacijami posredovati na Ustanovo za razvoj obrtništv - ESA seznam vseh prizadetih obrtniških podjetij za ublažilni poseg te ustanove, ki predvideva posebno začasno kreditiranje z zelo nizko obrestno mero za najbolj izpostavljena podjetja.

Dosedaj so nas sicer že kontaktirala nekatera - ne samo obrtna - podjetja, tu pa apeliramo še na vse zamudnike, ki niso bili o tej možnosti seznanjeni. Obrtniki lahko to uredijo še danes in jutri, ostala splošno trgovska, maloindustrijska in druga podjetja pa naj za to poskrbijo čimprej.

Medtem ko je PLI v bistvu že zapustila deželno večinsko koalicijo Jutri v deželnem svetu odločitev o vsebini novega volilnega zakona

Na prihodnjih deželnih volitvah, ki bodo čez nekaj manj kot eno leto, bodo najbrž možna tako imenovana volilna povezovanja med večjimi in manjšimi strankami, ki bi tako imele možnost, da znova izvolijo svoje predstavnike. Deželni svet bo sicer o tem odločal jutri, med demokratijami, socialisti in njihovimi političnimi zavezniki (PSDI, PLI, SSK in nekdanji republikanec Barnaba) pa si počasi utira pot kompromis, nad katerim ni nihče navdušen, a niti nezadovoljen. Če bo volilni zakon predvideval možnost splošnega povezovanja med strankami, bo SSK imela še možnost, da izvoli svojega deželnega svetovalca, a pod pogojem, da se poveže s kako večjo stranko, kar ji bi seveda ustvarilo precejšnje politične probleme, predstavlja pa v teh pogojih zanjo najbrž »najmanjše zlo«. Nekateri stranke (SSK, DSL, zeleni in najbrž tudi PSI) pa bodo jutri vsekakor spet formalno zahtevale, da se v nov volilni zakon vključi tudi sklep -ki ga je pristojna komisija črtala- o sistemu izvolitve zastopnikov slovenske manjšine, podobnem tistemu, ki je že v veljavi za evropski parlament.

Včerajšnja razprava v deželnem svetu ni pravzaprav dodala nič novega k stališčem, ki jih o tem vprašanju zagovarjajo razne stranke. Vsi se v glavnem strinjajo, da Dežela potrebuje novo volilno zakonodajo, razhajanja pa zadevajo načine kako izpeljati to »reformo«. Liberalci so včeraj formalno napovedali, da bodo v primeru odobritve tega zakonskega predloga odstopili iz deželne večine, kar pa ni preveč razburilo KD in PSI. Deželna vlada (in ne samo zaradi volilnega zakona) se nahaja pred krizo, tako demokratijami kot socialisti pa se soočajo s precejšnjimi notranjimi problemi, ki že sami na

sebi ogrožajo stabilnost itak že precej šibke Turellrove uprave.

Brezigar (SSK) je ocenil ta zakon kot nedemokratičen in v nasprotju s smernicami o zaščiti narodnih manjšin, ki si utirajo pot v Evropi. Njegova stranka podpira načelo o zajamčeni prisotnosti etničnih skupin v izvoljenih telesih, ki ga npr. priznava Slovenija in Hrvaška. Dal pa je razumeti, da bo v skrajnem primeru podprl možnost splošnega volilnega povezovanja med strankami. Napovedal je, da se bo njegova stranka na vseh ravneh še dalje borila za zajamčeno manjšinsko predstavnost, saj gre za načelno vprašanje, ki bi moralo soditi v vsako zrelo demokracijo.

Vivian (zeleni s simbolom marjetice) se je strinjal, da je treba Slovincem nuditi vse pogoje, da izvolijo svoje predstavnike, s čimer je soglašal tudi Wehrenfennig

(Zelena lista), po mnenju katerega je treba to pravico zagotoviti ne samo SSK, ampak tudi Slovincem na drugih strankah. Viezzi (DSL) je izrekel nasprotovanje možnosti splošnega povezovanja majhnih strank z velikimi, kar bi ustvarilo po njegovem samo zmedo, podprl pa je možnost povezovanja za predstavnike slovenske manjšine. Pri tem je navedel kot primer državni zakon za izvolitev evropskega parlamenta in dejal, da je s takim sistemom, ki ga je treba seveda prilagoditi naši stvarnosti, svojčas soglašala tudi PSI.

To je kasneje potrdil tudi Bulfone (PSI), ki pa ni pojasnil, kakšno stališče o tem vprašanju bo na jutrišnji seji zavzela Craxijeva stranka. Ni jasno tudi, kakšno usmeritev bodo izbrali demokratijami, ki se med sabo pripravajo, tako da eno govornijo v skupščini, drugo pa na raznih političnih sestankih.

S. T.

Študijski dnevi v začetku septembra na Opčinah Tudi Peterle in Pučnik gosta letošnje »Drage«

Študijski dnevi, ki jih vsako leto prireja Društvo slovenskih izobražencev, bodo tudi letos v začetku septembra v parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Teme »Drage« - letos je to že 27. izdaja - bodo tudi tokrat kar se da aktualne, napovedani govorniki pa so zelo ugledne osebnosti slovenskega političnega in kulturnega življenja. Seveda ni težko predvideti, da bosta pozornost obiskovalcev Drage pritegnila predvsem sobotna predavateljca, in sicer bivši predsednik slovenske vlade in vodja slovenske demokršćanske stranke Lojze Peterle ter sedanja podpredsednik slovenske vlade in voditelj zdaj že bivšega kartela Demos Jože Pučnik.

Sicer pa pogledimo natančneje program letošnje Drage, kot ga povzemamo iz posebnega biltena, ki ga je te dni objavilo DSL.

Študijski dnevi se bodo začeli v petek, 4. septembra, ob 17. uri, ko bo tradicionalna tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavili pro-

gram in govornike. Prvo predavanje bo pol ure kasneje, ko bo prof. Gorazd Kocijančič govoril o »Apofatizmu in politiki«. Kot je zapisano v predstavitevtem biltenu, bo to »pogled mladega slovenskega kulturnika, široko razgledanega od grške patristike do modernega heideggerjanstva, v problematiko politične etike.« Po predavanju diskusija in družabnost.

Naslednjega dne, v soboto, 5. septembra, bo ob 16. uri slovenska otvoritev, nato bo na vrsti predavanje prof. Lojzeta Peterleta, ki si je izbral temo »Kristjanovo politično tveganje« s podnaslovom »Vidni slovenski politik o kristjanovi vpletenosti v družbeno problematiko nove Slovenije.«

Takoj za njim, in sicer ob 18. uri, bo spregovoril dr. Jože Pučnik. Njegovo predavanje nosi naslov »Od narodne identitete do državne osveščenosti« in podnaslov »Razmišljanje sedanjega podpredsednika slovenske vlade, ki je dve leti vodil večinsko koalicijo DEMOS, o dilemah v slovenskem političnem dogajanju.« Sledila bo seveda diskusija, nato pa še družabnost.

V nedeljo, 6. septembra, bo kot običajno najprej na vrsti maša na prireditvenem prostoru z začetkom ob 9. uri. Ob 10.30 bo dr. Edvard Kovač govoril o temi »Slovensko krščanstvo med tradicijo in prihodnostjo«, podnaslov prirediteljev pa je »Eden mlajših in nadarjenih slovenskih teologov, profesor na Institutu Catholicum v Toulousu, o dialektiki tradicije-prihodnosti, ob stoletnici 1. slovenskega katoliškega kongresa (1892).« Po predavanju diskusija.

Zadnje srečanje letošnje Drage bo ob 16. uri, ko bo dr. Franc Rodé imel predavanje »Da bi nam srca vnel za čast dežele« s podnaslovom »Slovenstvo, videno brez podedovanih kompleksov, v sproščeni zavesti enega naših izrazitih Evropejcev.« Sledila bo diskusija, ki bo zaključila letošnje študijske dneve.

Manifestacija SKP pred Deželo

Stranka komunistične prenove se ne strinja z vsebino volilnega zakona, ki ga je izdelala pristojna deželna komisija. To nasprotovanje je izpričala na včerajšnji manifestaciji (na sliki-foto Magajna) pred sedežem deželne vlade, na kateri so sodelovali voditelji in pristaši SKP iz celotne dežele.

Med manifestacijo, ki je potekala vzporedno z razpravo v skupščini, so delegaciji SKP sprejeli zastopniki KD, PSI, zelenih in DSL. Komunistična prenova med drugim nasprotuje možnosti ene same preference in določbi, da morajo podpise za sodelovanje na deželnih volitvah zbirati tudi stranke, ki so že zastopane v parlamentu, nimajo pa še svojih deželnih poslancev. V tem primeru bi morala, poleg SKP, zbirati podpise tudi Severna liga. Če bo deželni svet uzakonil predlog, ki ga je odobrila komisija, bo SKP začela zbirati podpise za referendum za ukinitvev tega zakona.

Demokratska zveza vabi na razpravo o tržaški krizi

»Demokratska zveza Trst za Evropo« prireja danes popoldne ob 18. uri na Trgu Unità v sklopu pobude »Upravitelji na trgu« javno soočanje o gospodarski krizi, ki pesti našo pokrajino. K sodelovanju so pobudniki povabili zastopnike strank, sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL, tovarniških svetov ter delodajalcev.

Demokratska zveza si želi, da bi politiki javno spregovorili o vseh najbolj perečih problemih našega mesta, vključno z vprašanjem oblikovanja novega občinskega in pokrajinskega odbora. Eno izmed prihodnjih tovrstnih pobud občinskih in pokrajinskih svetovalcev Demokratske zveze bo namenjena javnemu soočanju o sožitju in o pravicah slovenske manjšine.

Zadeva Rapotez: v Benetkah danes odločitev o odškodnini

Civilno prizivno sodišče v Benetkah bo danes razpravljalo o po odškodnini, ki jo je Tržačan Luciano Rapotez (72 let) zahteval od italijanskega notranjega ministrstva zaradi mesecev, ki jih je brez vsake krivde predsedel v tržaških zaporih pred več kot 37 leti. Januarja 1955 je bil namreč Rapotez skupaj s štirimi drugimi ljudmi obtožen, da je septembra 1946 umoril zlatarja Giusta Trevisana, njegovo zaročenko in služkinjo. Kot so dokazala poznejša pričevanja, so Rapoteza na tržaški kvesturi strahovito mučili, da bi podpisal priznanje za umor. Zatem je predsedel v preventivnem zaporu kar 34 mesecev, predno ga je leta 1957 porotno sodišče oprostito zaradi pomanjkanja dokazov, štiri leta kasneje pa še prizivno sodišče, ker ni zakrivil dejanja. To rabsodbo je potrdilo tudi kasacijsko sodišče.

Pred 13 leti je vložil Rapotez tožbo proti notranjemu ministrstvu, ker je bil po krivem prikrajšan prostosti, v tem času pa ga je njegova družina tudi zapustila. Zahteval je kratka odškodnino za vse gorje, ki ga je preстал. Kazensko sodišče je njegovo tožbo sprejelo, prizivno pa zavrnilo. Rapotez se je zato obrnil še na kasacijsko sodišče, ki je pred štirimis leti sprejelo njegov priziv in odredilo, naj o tej zadevi odloča beneško prizivno sodišče.

Luciano Rapotez je bil medtem tudi med pobudniki zakonskega osnutka (ki pa leži že štiri leta v predalih senatne komisije za pravosodje) za dodelitev odškodnine tistim, ki so jih preganjali in zaprlj, a so bili nedolžni. Od leta 1946 do letos naj bi zabeležili kar 4 milijone takih primerov.

Tržačane zanimajo letos predvsem Barcelona, Expo in Euro-Disney

V poletnih mesecih se večinoma vsi nekako naveličamo vsakodnevnih rutine in si zaželimo spremeniti običajno okolje. Po lastnih finančnih in časovnih zmogljivostih si skušamo prikrojiti sebi primeren oddih. Marsikdo se silno nerad poda na pot in zato najraje preživi umirjen dopust v domačih krajih: na bližnji plaži ali v kraju v neposredni okolici svojega doma. Nekateri pa za načrtovanje zasluženega letnega oddiha uporabijo vsa razpoložljiva sredstva in domišljijo, da bi uresničili svoje želje. V večini primerov se s svojim okvirnim načrtom podajo na potovalno agencijo, ki začetno zamisel skuša uresničiti in poskrbeti za potrebne rezervacije in druge podrobnosti.

Da bi se pozanimali, katere so tečajne za letošnje poletne počitnice, smo povprašali v sledečih potovalnih agencijah: CTS - Centro Turistico Studentesco (Trg Dalmazija 3/B), UTAT (Ul. Imbriani 11), Ufficio Centrale Viaggi (Trg Unità, 6), Paterniti Viaggi (Ul. Cavour, 7) in Aurora (Ul. Milano, 20). Mnenja turističnih operaterjev so se v večini primerov skladala, tako da je mo-

goče podati precej enovito in skladno skupno sliko.

Letos je zanimanje za olimpiado v Barceloni in za Expo v Seville marsikoga spodbudilo za potovanje v Španijo. V znamenju Euro-Disneylanda pa se je posebno veliko družin z otroki odpravilo v Pariz in okolico, kjer so se turistični operaterji letos posebno potrudili, da bi gostom ponudili svoje storitve po res ugodnih cenah.

Tunizija s svojim tipičnim sredozemskim rastlinjem in peščeniimi plažami predstavlja že tradicionalno poletno počitniško točko, medtem ko kraj Sharm el-Sheich na Rdečem morju v Egiptu baje predstavlja najsodobnejši krik za ljubitelje potapljaštva.

Nekakšno novost predstavlja letošnja težnja k odkrivanju čarov norveških fjordov in skandinavskih držav nasplo, čeprav predvsem zaradi razmeroma visokih cen agencije uvrščajo obisk Skandinavije in Danske med elitna potovanja.

Vedno vabljiva kljub občasnemu nihanju so križarjenja po Karibskem morju ali potovanja na otok Bali oziroma na Tajsko. Zelo priljubljen letoviški kraj so tudi grški otoki, ki so najlažje dosegljivi s trajekti ali s poletj od Ronk ali z Brnika.

Mestni operaterji so si bili nekako edini, da so za Tržačane posebno vabljiva udobna potovanja oziroma potovanja, ki ne zahtevajo

prevelikega napora, s prevoznimi sredstvi, ki odpotujejo iz Trsta in potnika neposredno pripeljejo do izbranega počitniškega kraja.

V potovalni agenciji CTS - Centro Turistico Studentesco so mnienja, da se je letos znatno povečalo število mladih, ki so se odločili za potovanje v ZDA. Večinoma gre za manjše skupinice prijateljev ali za pare, ki si v dveh ali treh tednih nameravajo na lastno roko ogledati večje predele ZDA, velemesta, narodne parke in druge zanimivosti. Veliko mladih in manj mladih se odloči za takoiimenovani Fly-Drive Program (polet in najem avtomobila), ker je po njihovem mnenju popolna neodvisnost na dopustu izredno pomembna. Zaradi tega si z najetim vozilom zagotovijo samostojno gibanje in izbiro programa ter hotelov po lastni želji. Nekateri se tudi odločijo za organizirano potovanje, ki v večini primerov mora nujno vključevati obisk New Yorka, Floride in sončne Kalifornije (potresom navkljub).

Vojna vihra je uničujoče vplivala na vabljivost dalmatinskih letovišč, čeprav je še razmeroma veliko povpraševanje za Istro in Kvarnerske otoke (Cres, Lošinj, Krk in Rab). Na potovalni agenciji Aurora so nam tudi povedali, da med počitniškimi kraji v Sloveniji prednjači Kranjska gora, ki nudi obiskovalcem veliko možnosti za sprostitve, medtem ko je Bled deležen manjšega zanimanja predvsem zaradi razmeroma visokih cen.

DOPOLNILO

Iz našega včerajšnjega poročila o seji glavnega odbora SKGZ, ki je izvolil nov izvršni odbor, je pomotoma izpadel podatek, da je bil Viljem Černo izvoljen tudi za predsednika glavnega odbora Zveze.

Biagio Giliberti novi tržaški kvestor

Biagio Giliberti je bil imenovan za novega tržaškega kvestorja. Zamenjal bo Alfreda Lazzerinija, ki bo prevzel mesto svetovalca na notranjem ministrstvu. Giliberti je bil doslej kvestor v Potenzi. Novi načelnik oddelka železniške policije bo Adolfo Vitale. Zamenjal bo Antonia Cetriolija.

Na Drevoredu je razpečeval LSD

Mlad razpečevalec mamil je padel v nedeljo zvečer v roke agentom letečega oddelka tržaške kvesture. Policisti so bili razpečevalcu že dalj časa za petami, v nedeljo pa so mu na območju Drevoreda XX. septembra zastavili zanko. Več ur so bili na preži, predno je prispel F.C. na kraj in skušal skrivaj predati drugemu mladeniču halucinogeno snov LSD. Agenti so ga takrat onespobili in odpeljali na kvesturo,

kjer so med pregledom ugotovili, da je imel fant pri sebi kar 30 zavojčkov tega mamila. Aretirali so ga zaradi razpečevanja mamil.

LSD je halucinogena snov, ki jo trgovci mamil umetno proizvajajo v skritih kemijskih laboratorijih. Mamilo povzroča halucinacije, ki izkrivljajo realnost, povzročajo vizije, kratka oddvajajo uživalca od realnosti. Učinkuje lahko tudi nekaj mesecev po zaužitju.

O hitrejši železniški povezavi Benetke-Trst

V ponedeljek bo na tržaški Pomorski postaji zasedanje, na katerem bo konzorcij Esafer Costruzioni predstavil novo visokohitrostno železniško progo Benetke -Trst. Nova progaj naj bi se bolj povezala zahodno in vzhodno Evropo. Zasedanja se bo med drugimi udeležil minister za prevoze Giancarlo Tesini, prisotni pa bodo tudi parlamentarci iz FJK.

Dragoceno pedagoško delo glasbenika Dušana Kjudra

DUTOVLJE — Z Dušanom Kjudrom iz Dutovelj sem se seznanil prejšnji teden v Avberju, kjer je preteklo soboto nastopila v dvorani bivše šole vrsta mladih, ki pri njem obiskujejo pouk glasbe. Bilo jih je lepo število: iz Dutovelj, Krepelj, Vrhovelj, Vogelj, Tubelj, Pliskovice, Tomaja, Ponikev in Avberja, od najmlajših začetnikov do zrelejših, med katerimi tudi dijakinja iz Godenji, ki se je kar pogumno lotila Chopinove skladbe.

Širokemu krogu mladih glasbenikov iz kraških vasi, ki sicer obiskujejo osemletko, se je pridružilo še nekaj dijakov iz sezanske Glasbene šole - tudi obetaven pozavnist - vso prireditelj pa je popestril nastop gojenk plesne šole. Pedagoško delo Dušana Kjudra,

ki izhajajo iz znane dutovske glasbene družine, zasluži vso priznanje še posebno pri ugotovitvi, da to poteka tudi v času, ko so vse šole že zdavnaj zaprla svoja šolska vrata.

Ker vas Avber ne premore klavirja, so si pianisti pomagali z električnim klavirjem. Presenetili so harmonikarji solisti in tudi oni, ki so nastopili v skupinah.

Prireditelj je zaznamovala dostojna izvajalska raven, ki bi bila v čast tudi redni glasbeni šoli.

Slabo vreme ni preprečilo, da se ne bi nastopa udeležilo zelo številno občinstvo, ki je prizadevno sledilo mladim izvajalcem in ni varčevalo z glasnim priznanjem.

GOJMIR DEMŠAR

»Primorske zdrahe« v Kopru

KOPER — Na Titovem trgu v Kopru se bodo v petek, 17. julija, ob 21. uri predstavili igralci kulturnega centra Srečka Kosovela iz Sežane z uspešno Carla Goldonija »Primorske zdrahe«.

Priljubljeno predstavo je režiral Bojan Podgoršek, v narečje jo je prestavil dr. Mirko Rupel, sceno je pripravil tržaški scenograf in slikar Demetrij Cej, asistentka režije pa je Mirjam Kocjan. V sezanski gledališki skupini so se pod vodstvom režiserja Bojana Podgorška združili igralci iz različnih kulturnih društev sezanske občine. Sezanski kulturni dom jim je za ta projekt nudil prostorske, tehnične, kadrovske in finančne

možnosti, in tako so Zdrahe nastale kot lastna produkcija sezanskega kulturnega centra. Prav tako kot Ribiške zdrahe, ki so jih Sezanci uprizorili že pred 40. leti, so tudi tokratne zdrahe navdušile občinstvo in vse dosedanje uprizoritve so pozele veliko priznanj in pohval. Vzbudile so veliko smeha in zabave, kar je tudi njihov cilj, saj so radožive Primorske zdrahe nastale prav z željo, da bi obiskovalce razvedrile. Razvedrila in smeha pa smo v teh časih tudi najbolj potrebni.

Tudi tokrat se nam v Kopru obeta obilo smeha, zato si kaže Goldonijeve Primorske zdrahe ogledati.

OLGA KNEZ STOKJOVIČ

Priljubljeni angleški kantavtor bo prvič nastopal v Sloveniji Joe Cocker v petek v Ljubljani

Približno trinajst mesecev po Dylanovem nastopu bo ljubljanski stadion za Bežigradom v petek ponovno gostil enega izmed mitov rock glasbe.

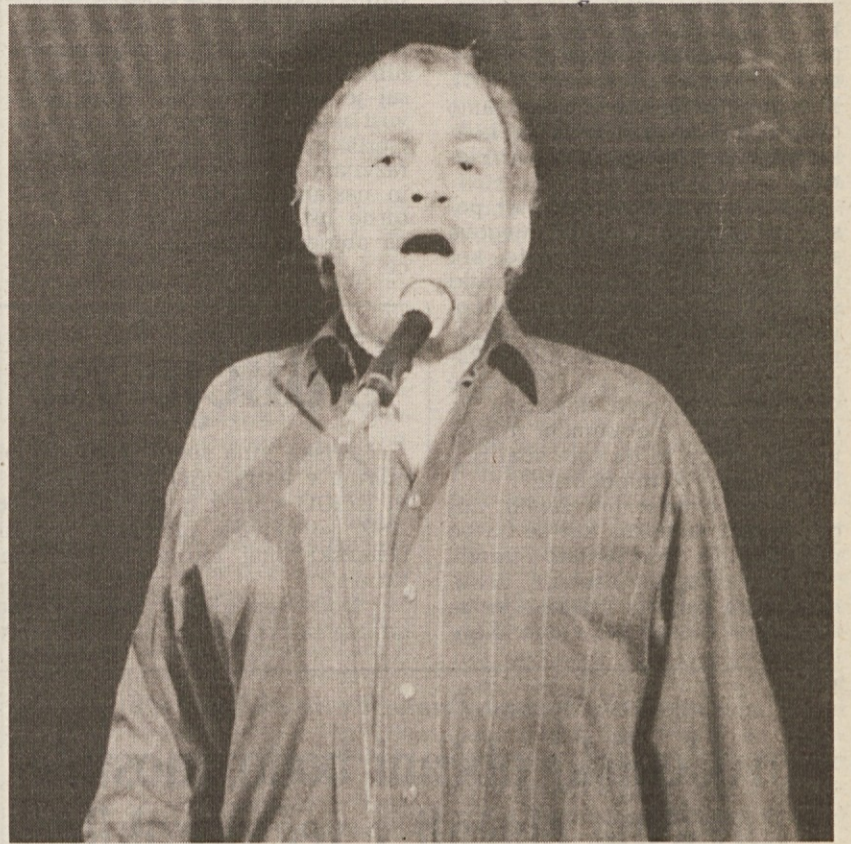
48-letni angleški kantavtor Joe Cocker bi bil moral nastopiti v Ljubljani že avgusta lani, toda organizatorji Intermedie so bili zaradi vojne primorani njegov nastop odpovedati. No, Cocker na Ljubljano ni pozabil in se končno z enoletno zamudo pojavlja prvič v Sloveniji.

Cocker se je rodil v angleškem Sheffieldu, mestu jeklarn, in najbrž je prav to ozračje oblikovalo njegov značilni hripavi glas, ki še vedno osvaja poslušalce. Že pri dvanajstih letih je pel v bratovi skupini, a brez večjega uspeha. Nekaj let je potem nadaljeval z igranjem v raznih skupinah tja do leta 1968, ko je posnel eno izmed najlepših pesmi rock glasbe, in sicer beatlesovo uspešnico **With a little help from my friends**. V kratkem je zaslovel po vsej Evropi, naslednje leto pa je svoje ime zapečatil v anale rock glasbe z nastopom na festivalu v Woodstocku. Osemminutna izvedba zgoraj omenjene pesmi je še danes marsikomu pri srcu. S tem nastopom je začel prodirati tudi v ameriške lestvice in od tokrat nepretgoma navdušuje občinstva vsega sveta.

Cocker je zelo občutljiva in precej labilna osebnost, tako da bi ga dolge turnee kmalu zmučile. Po prvih uspehih se je z glasbene scene umaknil kar za celo leto dni. Njegovih kriz pa žal ni bilo konec, začel je piti in tudi njegov glasbeni opus zadnjih sedemdesetih let ni sploh bil na visoki kakovostni ravni. Opomogel si je popolnoma šele v prvih osemdesetih letih in to z albumom **Sheffield steel**, v katerem so pesmi, ki so v glavnem priredbe znanih pesmi drugih izvajalcev. Za tem beležimo vrsto dobrih in uspešnih plošč, na katerih njegov značilen hripav glas izvrstno izvajajo blues-rock pesmi. Vsi njegovi naslednji albumi **Up where we belong**, **Cocker**,

Unchain my heart so dosegli vidne prodajne uspehe. Cocker se bo ljubljanski publiko predstaval z novo polnoštevilno skupino, petkov žur pa se bo začel na štadionu za Bežigradom že ob 18. uri, ko se bodo na odru začele zvrščati predskupine, angleški kantavtor pa naj bi na oder stopil med osmo in deveto uro zvečer.

AWS

Joe Cocker, ko je sodeloval na »Fantastico«

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
7.50 Aktualno: Unomattina, vmes (8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1	7.00 Nanizanke in risanke	7.00 Sat News	10.10 Video strani	16.00 Film: Sovraštvo na meji (vestern, Šp. 1966, i. Robert Wood, F. Sancho)	13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, Poročila; 7.20 Poletne melodije, Koledar; 8.00 Kronika; 8.10 Spomini M. Samse; 8.40 Glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo meni nasmešnila sreča?; 11.35 Kantavtorji; 12.00 Krščansko socialno gibanje na Primorskem; 12.20 Glasba; 12.40 Akad. PZ F. Prešeren; 12.50 Orkestri; 13.20 Folk glasba; 13.40 Simboli in še kaj; 13.50 Country glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Nepozabne odrske sanje; 15.00 Nadaljevanke; 15.30 Znani ansambli; 16.00 Šport in rekreacija; 16.30 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Indija srce sveta; 18.30 Potpuri; 19.20 Zaključek.
10.05 Variete: Macario Uno e Due (r. V. Molinari)	9.15 Rubrika: Verdissimo	11.30 Rubrika o rugbyju	10.20 Spored za otroke: risana serija Biskvitki (pon., 1. del), Alice v deželi risb (oddaja TV BIH)	17.30 Nanizanka: Čudežni svet gospoda Monroea	
11.30 Nan.: E' proibito ballare	9.35 Film: La vendetta di Aquila Nera (pust., It. 1951, i. R. Brazzi)	12.00 Film: Interno familiare (kom., Fr. 1979)	10.55 Nadaljevanke: Ambasadorkin soprog (pon.)	18.00 Studio 2, vmes (18.25) informativna oddaja Slovenska kronika	
12.00 Variete: Unofortuna	11.15 Aktualno: Galatheus	13.25 Drobci	11.50 Poslovna borza (pon.)	19.00 Vsedanes - TV Dnevnik	
12.25 Vreme in dnevnik	11.30 Kratke vesti	14.00 Deželne vesti	12.00 Poročila	19.30 Nadaljevanke: Ryan	
12.35 Nanizanka: La signora in giallo	11.35 Nan.: Lassie, 12.10 L'arca del dottor Bayer	14.10 Popoldanski dnevnik	12.05 TV dnevnik BIH (pon.)	19.55 Nanizanka: Agencija Rockford	
13.30 Dnevnik in Tri minute	13.00 Dnevnik - ob trinajstih	14.25 Veliki izvajalci: Arturo Toscanini dirigira Verdijevo Aido)	12.50 Video strani	20.35 Dok. film: Bern - Neznan prestolnica	
14.00 Film: Maria Walewska (dram., ZDA 1937, r. Clarence Brown, i. Greta Garbo)	13.30 Gospodarstvo in vreme	15.55 Kolesarstvo: 79. Tour de France (11. etapa)	16.50 Napovednik	21.35 Dok.: Sodobna umetnost	
15.55 Mladinski variete: Big!	13.45 Nad.: Stagioni, 14.35 Santa Barbara	17.10 Film: Patrizia e il ditatore (kom., VB 1937, i. Vivien Leigh)	16.55 Dokumentarna serija: Brezdomci (pon.)	22.00 Vsedanes - TV Dnevnik	
17.05 Nan.: Il cane di papà	15.35 Film: Zum, zum, zum - La canzone che mi passa per la testa (glas.)	18.30 Risanke: BlobCartoon	17.55 Poslovne informacije	22.10 Film: Smrt prihaja opolnoči (dram., Šp.-It. 1972, r. Luciano Ercoli, i. Susan Scott)	
17.55 Iz parlamenta in vesti	17.30 Nanizanka: Un giustiziere a New York	18.45 Derby in vreme	18.00 TV dnevnik 1		
18.10 Nanizanka: Blue jeans	18.20 Športne vesti	19.00 Dnevnik	18.10 Spored za otroke: Živ Zav		
18.40 Dok.: Atlante DOC	18.35 Nanizanka: Il commissario Kress, vreme	19.30 Deželne vesti	19.10 Risanke		
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra	19.45 Dnevnik in šport	19.45 Risanke: BlobCartoon	19.20 Napovednik		
19.50 Vreme in dnevnik	20.30 TV film: Detective Extralarge - Bersaglio mobile (I. Bud Spencer)	20.05 Variete: Non è mai troppo tardi (vodi Gianni Ippoliti)	19.30 Dnevnik, vreme, šport		
20.40 Film: La via del West (vestern, ZDA 1957, r. A. McLaglen, i. Krik Douglas, Robert Mitchum)	20.30 TV film: Detective Extralarge - Bersaglio mobile (I. Bud Spencer)	20.30 Film: Totò Tarzan (kom., It. 1951)	20.05 Film: Umor posebne vrste (krim., VB 1991, r. Gavin Millar, i. Denholm Elliott, Joss Ackland, Glenda Jackson)		
22.45 Nočni dnevnik	23.55 Nočni dnevnik	22.00 Variete: Blob	22.00 Dnevnik, vreme, šport in žarišče		
23.00 Športna sreda: atletika	24.00 Vremenska napoved	22.30 Dnevnik ob 22.30	22.50 Napovednik		
24.00 Dnevnik in vreme	0.05 Film: I cinque del bunker (dram., Nem. 1958)	22.45 Nan. Perry Mason: La compagnia dei quattro	23.00 Sova, vmes nanizanka		
0.30 Dnes v Parlamentu		23.40 Aktualno: Invitateci a nozze	Nenadni uspehi in nadaljevanke Zakon v Los Angelesu		
0.40 Športna sreda: tenis, SP v bezbolu		0.30 Dnevnik in vreme	0.10 Video strani		
1.40 Rubrika opolnoči		0.55 Film: Specchi del desiderio (dram., ZDA 1986)			

CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRILU	RADIO KOPER (slovenski program)
7.00 Aktualno: Na prvi strani	8.30 TG 4 vesti	6.30 Pregled tiska	13.00 Risanke	15.00 Variete: Vernice fresca	8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 11.00 Moped show; 11.30 Hladno-Toplo-Vroče; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Dance Music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Prijatelja ob jazzu; 19.00 Dnevnik - Prenos RS.
8.30 Nanizanke: Arnold, 9.00 Denise, 9.30 Love Boat - Come si salva un amore, 10.30 La famiglia Bradford, 11.30 I Robinson	9.00 Nanizanki: Strega per amore, 9.30 la Tata e il professore	6.40 Otroška oddaja	15.30 Nad.: Viviana	16.00 Kratke vesti	
12.00 Kviz: Il pranzo è servito (vodi Claudio Lippi)	10.00 Nadaljevanke: General Hospital, 10.30 Marcellina	9.05 Nanizanke: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria - Gara, 10.45 Hazzard	16.15 Film: Mio figlio professore (dram., It. 1946, i. Aldo Fabrizi)	16.15 Risanke	
13.00 Dnevnik TG 5	11.00 Nan.: Teneramente Licia	11.45 Varieteja: Mezzogiorno italiano (vodi G. Funari)	18.00 Nad.: Veronica, il volto dell'amore (I. V. Castro)	17.15 Rubrika: Mare pineta	
13.20 Variete: Non è la RAI (vodi E. Bonaccorti)	11.25 Risanke	14.00 Odprti studio	19.30 Risanke: He Man	18.00 Kratke vesti	
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)	13.00 Nadaljevanke: Sentieri	14.15 Film: Due mafiosi contro Goldginger (kom., It. 1965, i. Franchi-Ingrassia)	20.00 Nanizanka: Casalingo superpiù	18.05 Nadaljevanke	
15.00 Nanizanka: Starsky e Hutch - Chi è il mandante?	13.30 TG 4 vesti	16.30 Nan.: I giustizieri della città - L'ultimo soldato in Vietnam, 17.30 T.J. Hooker - Terrore medianico, 18.30 Riptide - Vecchi compagni di scuola	20.30 Film: Inchiodate l'armata sul ponte (dram., jug. 1969, r. Hajrudin Kravac, i. Bata Zivojinovic)	19.00 Večerne vesti	
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke	13.45 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)	19.30 Odprti studio	22.30 Candid camera: Olrait	19.30 Nan.: Adderly	
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna (vodi Mike Bongiorno)	13.55 Nad.: Sentieri, 14.20 Maria, 15.20 Io non credo agli uomini, 15.45 Ines, una segretaria da amare, 16.25 Falcon Crest	20.00 Variete: Mai dire TV	22.45 Film: Io ho ucciso - La fine della famiglia Quincy (dram., ZDA 1944, r. Robert Siodmak, i. George Sanders)	20.30 Film: Il difetto di essere moglie (dram., Švica-Fr. 1974, i. M. Jobert)	
20.00 Dnevnik TG 5	17.30 TV 4 vesti	20.30 Film: Le ragazze vogliono solo divertirsi (kom., VB-ZDA 1988, r. Zelta Barron, i. Phoebe Cates)		22.45 Nočne vesti	
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev	17.45 Variete: C'eravamo tanto amati	22.30 Film: War Bus II (vojni, ZDA 1989, r. Frank Valenti, i. Mark Gregory, John Vernon)		23.30 Rubrika	
20.30 Nadaljevanke: Edera (i. Agnese Nano)	18.20 Kviz: Gioco delle coppie	0.20 Odprti studio, pregled tiska in Studio sport			
22.30 Variete: Il TG delle vacanze	19.00 TG 4 vesti	0.55 Nočni spored			
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Dnevnik TG 5	19.25 Rubrika o lepoti				
2.00 Nočni spored	19.30 Nad.: Cristal, 20.00 Gloria, sola contro il mondo				

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.45 Jutranjik; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Turneje; 9.35 Glasbene želje; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Iz kulturnega sveta; 12.00 Glasba po željah; 13.30 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Zelja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Popolne ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50 Rock-slovar; 17.20 Beatles; 17.32 Tropicana; 18.00 Pod senčnikom; 19.00 Spomin iz Italije; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvetnikom in Drugi Trst.

TELE 4 (Se povezuje s sporedi Italia 1)

Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi

Dokument občinskega sveta o razvoju Univerze Večja povezanost z drugimi institucijami glede študijev prednost mednarodni vlogi

S petindvajsetimi glasovi za in dvema nasprotnima glasovoma (zeleni golobice) je goriški občinski svet na ponedeljkovi seji odobril resolucijo, ki opredeljuje osnovne smernice razvoja univerze v Gorici. Pri pripravi dokumenta so sodelovali predstavniki vseh svetovalskih skupin, zato na seji skorajda ni bilo razprave. Po krajši obrazložitvi vsebine in ciljev, kar je opravil svetovalac Zucalli (PSI), so v razpravo posegli le miševoc Cosma, predstavnik SDL Busolini (čas je, da nehamo samo govoriti o Univerzi in da kaj konkretnega ukrenemo) in zeleni Fiorelli.

Fiorelli je imel dokaj oster poseg in napovedal, da bo njegova skupina glasovala proti zato, ker ne verjame, da bodo predstavniki strank, ki so sodelovali pri oblikovanju dokumenta o dobrih nameh, uspeli karkoli uresničiti. Pomanjkanje volje za reševanje vprašanja univerze dokazuje že dejstvo, da se je dokument rojeval mesec dolgo in da šele zdaj prihaja v razpravo in odobritev.

Zeleni ne bodo prevzemali odgovornosti za nekaj, kar se ne bo uresničilo, je dejal Renato Fiorelli. Kaj pravzaprav vsebuje dokument? Po daljšem uvodu, kjer se ugotavlja dosedanja vloga Kon-

zorcija za univerzo v Gorici in kjer se naglašajo dosednji uspehi, zlasti kar zadeva mednarodno uveljavljanje, dokument navaja šest osnovnih ciljev, oziroma smernic, ki bi jih kazalo upoštevati kar zadeva bodoči razvoj Univerze. Razvoj vidijo sestavljenci dokumenta in mednarodni usmeritvi Goriške univerze, v ustanavljanju in krepitevi že obstoječih posebnih tečajev. Na drugem mestu je potreba po zagotavljanju dodatnih finančnih sredstev Konzorciju, saj je večja finančna razpoložljivost nekakšen predpogoj razvoja. Goriška univerza naj bi se nadalje razvijala ob tesnem sodelovanju in naslanjanju na obstoječe kulturne ustanove v Gorici pa tudi na območju sosednje Nove Gorice.

Glede usmerjanja, oziroma izbire študija, naj bi se v Gorici odločali za take usmeritve, ki so tako ali drugače povezane z mednarodno vlogo našega mesta.

Peta točka zadeva preureditev Konzorcija za Univerzo, tudi z vključevanjem zasebnikov. Preureditev mora zajeti točno opredeljene vloge in pomena tako Tržaške, kakor Videmske univerze.

Zadnja, šesta, točka se kajpak nanaša na finančni aspekt, pri čemer morata tako Država, kakor Dežela odigrati pomembno vlogo. Denarna sredstva naj bi pritekala prav upoštevač specifično in v mednarodno dimenzijo usmerjeno vlogo Goriške univerze.

Odličje za briški tokaj

Briška vina sodijo med najboljša v državnem in tudi svetovnem merilu. V Astiju, kjer se je pravkar zaključila 20. selekcija za vina DOC in DOCG vina z garantiranim geografskim poreklom ("DOUJA d'OR 1992" so najvišje priznanje dodelili vinu iz briškega okoliša. Gre za furlanski tokaj, letine 1991, pridelan na posestvu Zorzon v Bračanu pri Krminu.

Dodelitev odličja vinu z briškega okoliša samo še potrjuje sloves, ki ga ima ta predel, kar zadeva proizvodnjo kakovostnih, zlasti belih sort.

Razstava v Foljanu bo odprta še do 17. t. m. Pet mojstrov fotografije iz Slovenije in Hrvaške

V občinski galeriji v Foljanu, v ulici Madonnina, bo še nekaj dni odprta zanimiva fotografska razstava, ki so ji dali naslov Pet fotografov iz novih republik. Do 17. t. m. so na ogled dela Borisa Gabrščika, Rina Gropuzza, Lada Jakšeta, Bojana Radoviča in Janeta Štravs.

Gre za pet avtorjev, ki se razlikujejo tako generacijsko, kakor tudi po tehniki, ki jo uporabljajo pri fotografskem izražanju. Gre za pet avtorjev, ki se razlikujejo tudi po poklicu, izobrazbi in udejstvovanju in po kraju delovanja. Gaberščik ima svoj delokrog v Ljubljani. Prav tako Štravs in Jakša. Radovič je aktiven v Novem mestu, medtem ko si je Rečan Rino Gropuzzo poiskal zaposlitev v Italiji.

Razstavo, ki jo je občinska fotografska galerija priredila v sodelovanju z Javnim večnamenskim kulturnim centrom v Ronkah, si je mogoče ogledati še do 17. t. m. po sledečem razporedu: ponedeljek, sredo, četrtek od 15. do 18.30, torek in petek od 10. do 12. ure.

Bazen odprt tudi zvečer

Bazen na Rojcah je do konca meseca za občinstvo odprt tudi v večernih urah in sicer od 20. do 21.

ure. Društvo Gorizia nuoto obvešča tudi, da bodo obiskovalci bazena ob sobotah in nedeljah, v slučaju slabega vremena, lahko uporabljali pokriti bazeni.

Pri društvu Gorizia nuoto pričakujejo tudi letos dober obisk zlasti s strani mladih Goričanov.

Carlo Goldoni

PREBRISANA VDOVA

Režija Meta Hočvar

PREDSTAVE NA PROSTEM

Jutri, 16. t. m., ob 21. uri VRH - na igrišču

v petek, 17. t. m., ob 21. uri OBLIČA - na trgu

v soboto, 18. t. m., ob 21. uri ŽABNICE - pred župniščem

v nedeljo, 19. t. m., ob 21. uri ŠTEVERJAN - pod borovci

v torek, 21. t. m., ob 21. uri DOBERDOB - občinski park

v sredo, 22. t. m., ob 21. uri ŠTANDREŽ - na trgu

Zagotovilo župana Primožiča na občinski seji

Sovodenjski občani bodo zaostale davščine plačali v več obrokih

Sovodenjski občani bodo v prihodnjih mesecih lahko plačali občinski davek za pobiranje, odvoz in uničenje odpadkov. Zaostali davek bodo plačali v dveh ali treh obrokih. Tako je na zadnji seji občinskega sveta zagotovil župan Vid Primožič in s tem posredno odgovoril na vprašanje, ki ga je v zvezi z nepobranimi davki postavil načelnik svetovalske skupine SSK Branko Černič v razpravi o obračunu občine za leto 1991.

Černič je spričo dejstva, da zaradi težav v knjigovodskem uradu občina že nekaj let ne pobira davkov in drugih pristojbin, želel vedeti, koliko obresti je občina zato plačala ali s kakšnimi sredstvi je krila strošek za pobiranje, odvažanje in odlaganje smeti.

Ker gre za finaliziran dohodek (okrog petdeset milijonov lir letno) za plačevanje stroškov v zvezi s pobiranjem odpadkov (delovna sila, tovornjak, odlagališče itd.), je morala občina ta denar nujno vzeti iz katerega od drugih skladov, ali pa najeti posojilo, je zastavil vprašanje načelnik svetovalske skupine SSK. Odbornik za proračun Petejan je odgovoril, da občina ni plačala obnih pasivnih obresti.

Razprava je zatem nanela na trenutno stanje glede pobiranja davkov in pristojbin za telovadnico. Iz poročila na seji je mogoče razumeti, da bodo občani že v prihodnjih mesecih plačali zaostale davščine in da bodo društva, ki uporabljajo telovadnico lahko poravnala račune.

Podžupan Petejan je dejal, da bodo skušali glede davka za odvoz smeti upoštevati občno plačilo, za vse, bolj kategorizirane pa je bil župan, ki je dejal, da bodo skušali davke izterjati v dveh ali treh obrokih.

Župan Primožič je na seji občinskega sveta ugotovil, da občinski praznik ni potekal najbolje "obžalujem slabo organizacijo občinskega praznika" poročal pa je tudi o nedavnem obisku v Novi Gorici, skupaj s Predsednikom Pokrajine in o razgovorih, ki jih je imel z upravitelji Nove Gorice o možnosti sodelovanja na različnih področjih, vključno na področju komunalnih storitev in kmetijstva.

O prodaji zemljišča posojilnici bodo sklepali na prihodnji seji.

Soglasje obrambnega ministrstva glede ugodnejše trase avtoceste pri Podnanosu

V Sloveniji se sicer ubadajo z že kroničnim pomanjkanjem sredstev za nove gradnje cest in celo za tekoče vzdrževanje obstoječih cest, bodisi tistih državnega ali pa občinskega pomena. Pomanjkanje denarja je tolikšno, da menda ni zagotovljeno niti posipanje cest s soljo za prihodnjo zimo. Prav v takem kritičnem položaju pa uspešno odstranjujejo težave in predsodke, ki so nastali pri projektiranju bodoče avtoceste, tako imenovane Osimske prometnice, ki bo potekala po Vipavski dolini.

Trasa načrtovane avtoceste je na raznih odsekih že končana, saj je na primer izdano lokacijsko dovoljenje za odsek od avtocestnega križišča pri Razdrtem in do Podnanosa, in za odsek od vasi Selo do Vrtojbe, kjer se bo nova avtocesta združila s italijanskim sistemom avtocest. Občina Ajdovščina se je s posebnim sklepom svoje Skupščine izrekla za tako imenovano severno varianto, ki določa, da bi avtocesto gradili čim bližje obstoječi cesti po Vipavski dolini. Takšno opredelitev Občinske skupščine je v mesecu aprilu sprejelo tudi slovensko Ministrstvo za obrambo in urejanje prostora, pri čemer so se tudi sporazumeli, da je potrebno tudi pohiteti z izdelavo projektne in tehnične dokumentacije. Zdj pa je Ministrstvo za obrambo s sklepom, da bi trasa avtoceste lahko potekala ob vojaških skladiščih Barnice ob vznožju Nanosa, omogočilo, da bo trasa na območju naselja Podnanos dejansko lahko najbolj primerna in

gospodarna. S tem, da bi avtocesto gradili na višjih legah, bi ohranili celotno vas Podnanos (prej je bila načrtovana odstranitev nekaj stanovanjskih in gospodarskih poslopij), ohranili bi kmetijska zemljišča in del bodoče avtoceste zavarovali pred burjo, ki na območju Podnanosa pogosto dosega veliko hitrost.

Predsednik Občinskega izvršnega sveta v Ajdovščini Silvester Premrl je v pogovoru za naš časnik dejal, da bi morali v javnih občilih ob trasi avtoceste, ki bo potekala od Razdrtega proti Sežani in dalje v Trst, enakovredno obravnavati tudi drugi krak Osimske prometnice povezav, se pravi traso, ki bo potekala po Vipavski dolini in do Mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi. Spričo pomanjkanja sredstev za razvoj cestnega omrežja v Sloveniji, si v Ajdovščini sicer ne delajo iluzij o tem, da bi z gradnjo Osimske ceste po Vipavski dolini lahko kmalu pričeli. "O novi cesti razpravljamo že od leta 1969 in moderno prometnico tudi nujno potrebujemo. Toda do gradnje bo lahko prišlo šele tedaj, ko se bosta slovenski parlament in vlada odločila o tem, na kakšen način zagotoviti tuje naložbe v cestno gospodarstvo", je bil odločen v svojih razmišljanjih predsednik občinske vlade v Ajdovščini. Stiske z denarjem pa so sedaj tolikšne, da grozi celo ukinitve ajdovskega gradbenega podjetja "Primorje", ki je specializirano za gradnje cest.

Marjan Drobež

V Gabrjah je KD Skala v nedeljo pripravilo že 15. tradicionalno tekmovanje v košnji

Prav nič poletno vreme z obilico padavin je ponagajalo tudi Gabrcem, ki so se skrbno pripravljali na vaški praznik. Turnir v malem nogometu so, kljub dežju, le uspeli pripeljati do konca, o čemer smo poročali že v nedeljo, precej drugače od predvidevanj pa je šlo s šagrom.

V dokaj okrnjeni obliki je bilo zato v soboto lovsko srečanje, ob odprtju sedeža Društva Slovenskih lovcev FJK, ki so tako v Gabrjah, v sodelovanju s KD Skala uresničili zamisel, ki se je porodila pravzaprav že ob ustanovitvi te organizacije, pred dobrimi šestnajstimi leti.

Sicer bomo o dogodku, ki so se ga udeležili tudi predstavniki številnih lovskih družen z obmejnega območja v Sloveniji, poročali posebej. Naj povemo le, da je ob odprtju sedeža zapel lovski pevski zbor, krajši nagovor pa je imel župan sovodenjske občine, Vid Primožič, sicer tudi sam član zelene bratovščine.

V nedeljo popoldne so v Gabrjah, kljub opoldanski plohi in grozečim oblakom priredili petnajsto tekmovanje v košnji. Koscev je bilo, razumljivo, zaradi vremena, manj kakor sicer, samo sedem, vendar pa ja množičnost, kakor

pravijo, nadomestila kakovost in hitrost. Daleč najhitrejši je bil Valentin Kompara iz Lokovca. Tekmovalce je ocenjevala tričlanska komisija v sestavi Ivan Humar, Bruno Štekar in Stanko Petejan. Zaradi razmočenih tal so iz tekmovanja izpustili predhodno fazo klepanja kos. Ob koncu sta se, bolj za šalo, v košnji pomerila še števerjanski in sovodenjski župan. Zmagala sta oba!

Tudi letos so se dobro odrezali gosti iz Škofje Loke, posebej pa velja poudariti prisotnost štirčlanske delegacije iz Lughignana pri Trevisu, ki se je letos prvič udeležila praznika v Gabrjah, potem ko so bili Gabrci gosti, ob koncu lanskega leta, na tamkajšnji šagri.

Na sliki - foto Klemše - nedeljsko tekmovanje koscev v Gabrjah.

Smrtna nesreča pri Gradežu

V prometni nesreči, ki kot se zdi ni imela očividcev, je v ponedeljek zgodaj jutraj umrl 23-letni Roberto Minin iz Ronk. Z avtom lancia delta je bil namenjen proti Gradežu. Iz neznanih razlogov je z vozilom zapeljal s ceste in pristal nekaj metrov niže v obcestnem jarku in med drevesi. Ob nesreči je zadobil tako hude poškodbe, da je na mestu umrl.

Nesreča se je zgodila v predmestju Gradeža, zgodaj jutraj. Med vzroki je mogoče upoštevati neprimeren hitrost. Sicer pa menda nihče ni videl, kako je do nesreče prišlo.

razna obvestila

Društvo slovenskih upokojevcev priredi 2. avgusta celodnevni poletni piknik v Gojačah pri Črničah, pri lovski koči. Poskrbeli bodo za glasbo, jedi na žaru, pijačo in tudi avtobusni prevoz. Prijave ob sredah na društvu in pri poverjenikih. Prijave sprejemajo do 22. t. m.

SDZPI prireja v šolskem letu 1992/93 naslednje tečaje: 1. Za dodeljene prodaji s kvalifikacijo (1.000 ur - 2. letnik); 2. Master s kvalifikacijo (500 ur), za ta tečaj se zahteva srednješolska izobrazba; 3. Začetniški tečaj angleščine (120 ur); 4. Personal computing (90 ur). Vpisovanje do 17. t. m. na sedežu Zavoda, Ul. della Croce 3, vsak dan (razen sobote) od 10. do 14. ure (tel. 81826).

izleti

Sindikat upokojevcev CGIL v Doberdolu in sekcija VZPI/ANPI prirejata od 10. do 12. septembra izlet na Elbo. Prijave v trgovini Pri Mili.

Društvo prostovoljnih krvodajalcev Sovodnje sporoča, da bo izlet h Krnskimi jezerom, ki je odpadel zaradi slabega vremena, v nedeljo, 26. julija, po istem programu. Informacije po tel. 882043 (pri tajnici društva).

SPD Gorica priredi v soboto, 18. in nedeljo, 19. t. m. izlet na Križ (2531 m) in Stenar (2501 m). Vodi Mirko Radinja tel. 30179. 25. in 26. julija pa je v programu izlet na Petzek v Avstriji (3.283m). Vodi Miran Čotar tel. 30995.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Orchidea selvaggia n. 2«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

VERDI Zaprti.

GRAD 21.00 »Quattro raga di briscolae«. Gled. predstava.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI All'Orso bianco - dr. Tavasani - Korzo Italia 10 - tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU San Nicolò - dr. Olivetti - ul. Primo maggio 94 - tel. 790338.

pogrebi

Danes, 8.00, Angela Tenani vdova Lovati iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

Letošnji Miljski festival je potekal v skromnejšem obsegu

Kako prebroditi krizo mladinskega gledališča?

Bustic - Sergio Bini

Krize mladinskega gledališkega festivala v Miljah kot gole revije predstav in pregleda delovanja različnih skupin so se dobro zavledli tudi prireditelji sami, zato so del letošnjega truda posvetili iskanju nove nosilne ideje, na kateri na novo zasnovati festival, ki bi tako spet pridobil svojo privlačnost. Temu iskanju je bilo posvečeno delo treh delovnih komisij, ki so v soboto predstavile svoje sklepne ugotovitve.

Načrti za bodočnost, ki jih je orisal poslanec Willer Bordon, eden glavnih pobudnikov Festivala, predvidevajo, da bodo posvetili pozornost otrokom in mladostnikom v starosti od treh do štirinajstih let. Poleg tega bi morala dejavnost potekati neprekinjeno skozi vse leto. Razčlenjena naj bi bila na seminarje, na razne delavnice in tudi na produkcijske projekte; vse to bi se nato združilo v sklepni prireditvi. Poleg tega bi se morali v okviru tega delovanja razviti ne le priložnostni stiki in sodelovanja na raznih ravneh gledaliških in drugih predstav. Tako naj bi miljska prireditev postala nekakšna stalna opazovalnica otroškega sveta ter gledaliških in drugih predstav. Osredotočena naj bi bila predvsem na mladinsko gledališko dejavnost v Italiji, v sklepnih fazah pa bi se ozrla tudi na mednarodno sceno. Vsako leto naj bi tako raziskovanje kot proizvodna dejavnost sloneli na nosilnem vprašanju. Za naslednje leto je bila izbrana tema *Otroci in govoreči murni - otroška radovednost med svarilom in sporočilom*.

Zaradi krize, ki je v zadnjih letih zdesetkala občinstvo miljskega festivala - letos je prireditev

vrh vsega ponagajo še vreme, je bil letošnji spored gledaliških predstav po številu bolj skromen, po kvaliteti pa kar dober, predvsem osrednje večerne predstave so bile odlične. V vseh treh je imela beseda bolj postransko vlogo, povezovala pa jih je rdeča nit ironije, ki je bila zdaj bolj lahna, zdaj bolj poudarjena ali skoraj sarkastična.

Četrtekovo predstavo z naslovom *Bustic nell'isola di cocco* (Bustic na kokosovem otoku) je prevevala nežna in zasanjana, morda nekoliko otožna poetičnost. Glavni junak, občinski uradnik Roberto Di Maria, se nenadoma znajde na neznanem osamljenem otoku. Tu spozna novo življenje in ga čarobno prikljubi na oder pred oči občinstva. Igralec, pantomimik, klov, čarovnik Bustic (če koga zanima, njegovo pravo ime je Sergio Bini) je dobrohoten škrat, ki spominja na Chaplinovega potepuha in na nerodne romantične junake Busterja Keatona. Njegov mili, malce sramežljivi smehljaj nemudoma prevzame tako otroke kot odrasle, ki pustijo z vajeti svojo otroško dušo.

V petek je nastopila *Banda Osiris* s predstavo *Greatest Hits n 1*, ki sloni na glasbi. To je nekakšen sprehod skozi vse žanre sodobne lahke glasbe, od rocka do reggaea in rapa, nekaj jazza, vmes kak drobec Rite Pavone in tu pa tam kak utrinek resne glasbe, vse to pa v tako hitrem tempu, da gledalci skoraj ne utegnejo zajeti sapa. Vsi ti glasbeni drobci so povezani navidezno brez kakršnekoli logike, prehod od enega do drugega je vedno presenetljiv, zato pa toliko bolj komičen. Štirje nastopajoči so dobesedno razveljavili ne preštevilno občinstvo, da je na koncu z burnim ploskanjem doseglo še skoraj dvajsetminutni doatek novih gagov.

Zaključna predstava v soboto z naslovom *Classics* je zopet slonela skoraj izključno na eni sami osebi. Jango Edwards je Američan po rodu, vendar že leta živi v Evropi. To je pravi klov, odkrito posmehljiv do drugih in do sebe, pretiran, viharen, s pravo mero hudobije. Tudi Edwards je igralec, pantomimik, pevec, glasbenik, kratka vsestranska osebnost.

Poleg tega je miljski Festival predstavil tudi štiri mladinske gledališke predstave, ki se potegujejo za nagrado *Stregagatto. Accademia Perduta - Teatro Naku* iz Ravenne je nastopila z *Angelo, Giallomare Minimal Teatro* iz Empolija z *Boccasceno, G.S.A. Teatrale Fontemaggiore - Area Piccola* iz Perugia z delom *Degli eroici in Ruotalibera* iz Rima z *Rdečimi čevljički*. Predstave so bile bolj ali manj zanimive, nekatere celo pretresljive, vse pa so slonele na iskanju novega.

Za najmlajše je poskrbela tržaška *La Contrada* z dvajset minut dolgimi predstavami, ki so bile posvečene raznim pravljicami. Poseben užitek pa so bile pravljice, ki jih je na gradu pripovedovala Mara Baronti, edina poklicna pripovedovalka pravljic v Italiji. Ob njenem glasu je zopet oživela stara kultura pripovedovanja, ki sta ji najprej tisk, nato pa še kino in televizija odvzela življenjski prostor.

(bov)

Pri DZS izšli dve knjigi Ferda Godine Glas samotne ptice ob osemdesetletnici

Letos obhaja pisatelj Ferdo Godina osemdesetletnico svojega življenja. V počastitev tega življenjskega jubileja je Državna založba prvotno nameravala izdati Godinovo izbrano delo v štirih knjigah. Žal je morala svoj načrt reducirati na dve knjigi, kar je sorazmerno malo, če vemo, da Godinov opus obsega kar 24 naslovov. Toda tudi izid kompleta z dvema knjigama pomeni počastitev pisatelja, ki se je poleg Miška Kranjca uvrstil v slovensko književnost kot poseben predstavnik Prekmurja in opisovalec življenja mladih prekmurških ljudi.

Letos poteka 50 let, odkar je nastal roman *Bele tulpice*, ki v novem kompletu predstavlja prvo knjigo. Roman je bil večkrat ponatisnjen, pomeni pa najznačilnejše in najbolj brano Godinovo delo. Ta ljubezenski roman med duhovnikom in židovskim dekletom, roman, v katerem se prepletata ljubezen do dekleta in ljubezen do matere, je do današnjih dni ohranil svojo svežino in obenem vso umetniško vrednost. Tulpice (lokvanji) so simbol neuresničene hrepenenja, neuresničljive ljubezni, ki vodi v smrt, obenem pa je to tudi oris družbenega okolja v času med obema vojnama. Zato je bil ta pripovedni tekst Ferda Godine tudi tolikokrat ponatisnjen v raznih izdajah pri raznih založbah in zato tudi predstavlja še danes najbolj brani Godinov tekst. Značilno in ne brez pomena je torej dejstvo, da je tudi Državna založba v komplet dveh knjig uvrstila ta prvi Godinov pripovedni tekst, s katerim je tako uspešno vstopil v slovensko književnost.

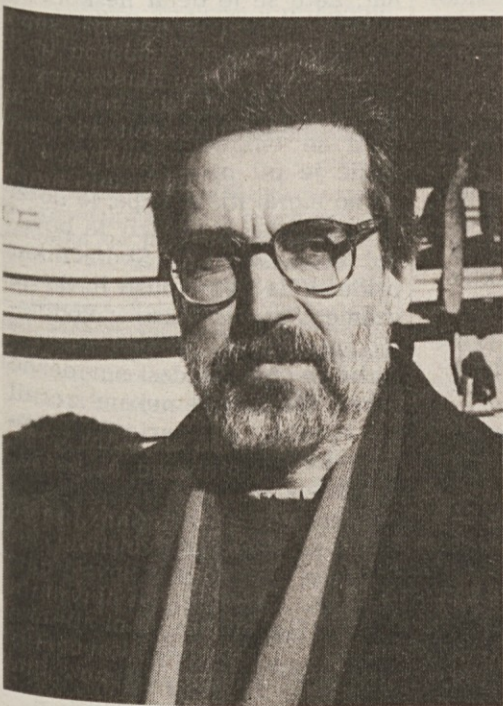
Druga knjiga kompleta pa predstavlja najnovejši Godinov roman *Glas samotne ptice*, ki je sicer tekst napisan v stilu tradicionalne leposlovne pripovedi, spominjajoč na izročilo žlahtnih ljudskih povesti (kot predstavlja knjigo založba), je pa zato vseeno tehten pripovedni tekst. Pisatelj pripoveduje dvojno zgodbo. V ospredju je pripoved zdravnika, iz Lendave, ki opisuje svojo življenjsko usodo in obenem slika življenje Prekmurja po zadnji vojni, kakor ga v svoji zdravniški praksi od blizu spoznava. To je čas neposredno po vojni, čas revolucije, čas kolek-

tivizacije, zaplemb, razlastitev in težkih konfliktov. Nekdanji vaški proletarci so dobili moč in oblast, nekdanji bogati kmetje so pod njihovim udarom. In taka je tudi družina kmeta Raja, o kateri pisatelj predvsem govori. Mladi Raj se umakne v zdomstvo, kakor da bi se spopadal z jastrebi, doma pa gre revolucija svojo pogubno pot naprej. Toda sčasoma se razmere le uredi. Raj se vrne, njegovi otroci zrastejo, sin pa doživi nesrečno ljubezen s hčerko nekdanjega voditelja zaplemb in kolektivizacije. Seveda sta ti dve zgodbi Rajeve družine in zdravnika, ki nam zgodbo pripoveduje, le osrednji del pripovedi, saj se pred bralcem zvrsti cela vrsta obrobni likov, bolj ali manj značilnih podeželskih ljudi, ki posegajo v življenje prekmurske vasi in katerih usode nam pisatelj predstavlja. Tako zaživi pred nami podoba povojnega Prekmurja do današnjih dni. Gre torej za vrsto problemov, ki jih v tem svojem romanu začena pisatelj: za problem preobrazbe, kolektivizacije podeželja, za problem zdomstva, za problem ljubezni, ki je obremenjena s sovraštvom staršev, da ne omenjamo problema abortusa, ki se ga pisatelj dotika z izjavami zdravnice. Gre torej za družbeno angažiran tekst, ki je bistveno drugačen od Belih tulpič. Medtem ko so Tulpice liričen ljubezenski roman, je *Glas samotne ptice* izrazita pripoved o času in realnih razmerah po drugi vojni na deželi.

Pripoved Godine je tudi v tem tekstu standardna, realistična, brez vsakega modernističnega eksperimentiranja. Morda je poglavito šibkejša stran teksta v tem, da gre za izrazito pripoved z opisovanjem razmer, in da zato včasih bolj spremljamo dogajanja od daleč kot pa da bi nas pripoved zagrabila in postavila sredi dogajanja, da bi z njim zaživel. Toda tak, kot je, predstavlja roman osemdesetletnega pisatelja zrelo umetniško pripoved in izpoved pa tudi dokumentarno knjigo o času in razmerah. Gre torej za več kot tehten prispevek sodobni slovenski pripovedni prozi in za dostojno počastitev jubileja pisatelja.

Sl. Ru.

Znaki in predmeti Vecchietovih iger

Franko Vecchiet

Znaki in predmeti so v Vecchietovih delih gonilna sila in osnovni element, okrog katerega se razvija celotno umetniško ustvarjanje tega našega petdesetletnika, ki svoja leta zakriva za »sivo brado, da bi bil bolj podoben bogu«.

Spremljajoči esej Laure Safred, italijanske umetnostne zgodovinarke in kritičarke, globoke poznavalke sodobne likovne umetnosti, ki se posebej zanima za slovensko likovno ustvarjanje v matični Sloveniji in posebej na Tržaškem, globoko poseže v srž dela, snovanja in ustvarjanja Franka Vecchiet ter njegovih pojmovanj in razmišljanj o umetnosti. Opisi, razlage in razmišljanja o delu in stvaritvah umetnika si sledijo v časovno-pomenskem desetletnem obdobju (1981-1991) skozi naslednja poglavja: Geometrične preobrazbe lesa (gibljlive strukture); Izmenjava znakov in pomenov v umetniških delih (dela, ki jih je umetnik ustvaril s predmeti za vsakdanjo rabo); V lesnih žilah se pretaka barvilo (lesorezi); Igre in prigode v prostoru (sobne instalacije); Začasno, a lagodno bivanje znakov med zgodovino in naravo (instalacije v prostoru); »Ad Romanos«: lesene in železne poslanice cesarju (poseg v Dioklecijanovi palači v Splitu); Iz rdečega kovinskega kljuna privre na dan spev, ki leti nad pokrajino (delo »hors ligne« in domišljjski atlas); Nasproti razsežnostim kiparstva (odkrivanje novih poti).

Vodilni esej predvsem razkriva intimni umetniški svet in razvoj Vecchietovega dela od čistega lesoreza, ki je osnovna in prevladujoča tehnika v grafičnem opusu, preko opredmetenega likovnega izraza v

gibljlivih predmetih, ki pa še vedno slonijo na osnovnem materialu ksilografije, to je lesu. Les je Vecchietu ostal tudi v poznejših delih, ko je v svojih stvaritvah začel uporabljati različne materiale, še vedno bistveno gibalno ustvarjanja s svojo toplino in skoro človeško materičnostjo.

Poglavje »Geometrične preobrazbe lesa« s podnaslovom »Gibljlive strukture« je uvod in izhodišče, iz katerega se začena preučevanje umetnikovega ustvarjanja ter prehoda iz statične grafike v dinamične in nestalne oblike objektov in struktur, s katerimi se je začel ukvarjati Vecchiet v tem prelomnem obdobju. Natančna razčlemba vzgibov in poti umetniškega ustvarjanja je, kar je sočasno karakteristika celotnega eseja, rdeča nit vseh naslednjih poglavij, ker se Laura Safred poglobi v detaljno analizo in razlago zunanjih in notranjih vplivov na celotno delo opisanega desetletnega ustvarjalnega obdobja umetnikovega dela. Tu si sledijo posamezne faze od uporabe predelanih in z barvo oplemenitenih ostankov lesa do, za marsikoga dvomljivih, vključitev »ready made« ali »objekt trouvé« elementov v stvaritve. Vendar tudi za take posege najdemo razlago in obrazložitev vključevanja v kontekst ustvarjalnega procesa.

Seveda se le vrača v poglavju »V lesnih žilah se pretaka barvilo« k osnovnemu Vecchietovemu snovanju, ki je širšemu občinstvu bolj znano in sprejeto, to je lesorezu oziroma grafikam. Vseeno ne moremo mimo »Iger in prigod v prostoru«, ko se gre umetnik igre a pri tem »misli čisto resno«. Preko njih se vključuje v prostor, ki postane eden od ustvarjalnih elementov kot

okvir instalacij in posegov, katerim se je ustvarjalec velik posvetil posebno v zadnjem času. Instalacije v zapuščenih nekoč pomembnih stavbah in zgodovinsko pomembnih krajih so tema treh naslednjih poglavij o instalacijah in umetnikovem odkrivanju novih poti »Nasproti razsežnostim kiparstva«.

Za uvod sta osebnost Vecchiet predstavlja Nelida Silič Nemeč in Tonko Maroevič, ki odkrivata predvsem efektne poteze in zgodovinski razvoj Franka Vecchiet ter prehoda nekatere važnejše etape v opisanem ciklusu, opirajoč se na specifične posege in razstave; na samem začetku pa je dobrodošlica monografij »Homage (homage?) de Marko Kravos« z lahkotno berljivim in ognjemtom besed in besednih iger polnim sestavkom.

Monografijo je grafično zanimivo in efektno, tudi v stilu del predstavljenega umetnika, oblikoval Ranko Novak z smotno uporabo črnobelih in barvnih reprodukcij in fotografij opisanih grafik in instalacij ter posegov v prostoru. Fotografije so prispevali Maurizio Frullani, Janez Bogataj, Laura Safred, Roberto Kusterle, Tihomir Pinter in Cesare Piccotti; prevode v slovenščino pa Majda Barič, Barbara Lapornik in Jurij Paljk.

Omeniti velja, da je monografija izšla v slovenščini in italijansčini ter v dveh varjantah: kot knjiga v lični škatli s priloženo originalno avtorjevo grafiko. Vsekakor lep založniški dosežek tudi s pomočjo tiskarne Graphart, ki je tehnično dovršeno bila kos težki nalogi, ki jo taka monografska izdaja zahteva.

(srce-)

»Umetniško delo mora ...predvsem...zbuditi v nas zanimanje, kar je edini zanesljivi način, da ga dojamemo in razumemo« (Man Ray).

S temi besedami je predstavljeno eno od poglavij monografije umetniškega dela Franka Vecchiet, ki je izšla pri Založništvu Tržaškega tiska z naslovom: Vecchiet - V prostoru znakov in predmetov.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

VIII.

Počasi si je položil Andrej prst na čelo in dejal mirno:

»Kdo neki drug! Pa je le greh, če bi ga obdolžil po krivem.«

»Koga pa misliš?« je vprašal Štefan.

»Z Grahovega nekoga.«

»Bog vedi, ne uganem.«

»Skoračnikarja.«

»Križani Bog! Ta utegne biti! Ta pa,« je vzklikal živo Štefan. Andrej ga je miril, da pač le slu- ti...

Nekaj pozneje se je Štefan poslovil. Andrej ga je pospremil na kraj laz u pred hišo in se nato vrnil. Ko je stopil v hišo, je našel v njej človeka, ki je bil medtem vstopil. Bil je Peter Duša. Čul je prej Andreja v pogovoru z bratom, pa ni hotel vstopiti, ker ni vedel, kdo je v hiši. Da je prav storil, je pritrđil Andrej in povedal iz svojega bratovskega občutja pomisleke glede Štefana. Duša ni ne ugovarjal ne pritrđil. Moža sta sedla za mizo. Andrej je šel in s podpahom zaprl vrata. Ko se je vrnil, je velel Duši, naj si odreže kruha. Duša je poslušal. Nato pa je segel k sebi in izvlekel popisan list.

»Pritožba na cesarja,«⁽¹⁾ je dejal. »Njih več so tako hoteli, pomagalo seveda ne bo nič.«

»Kakor je pod božjo mislijo,« je zamrmral motno sam zase Andrej Laharnar. Duša je pričel brati...

Štefan Laharnar se je spuščal tisti čas po griču navzdol na Roče. Mračilo se je že; v mehko, hladno sinjini pokopano je ležalo dolinsko polje ob bregih Idrijce in Soče v onem kotu, kjer se reki stekata v eno in rijeta potem čudovito globoko in ozko skozi kamen do Podsela. Laharnar je lomil deloma kar po sredi gošče navzdol in prišel na domače senožeči in rute prav, ko je zazvonilo večer na Idriji. Snel je široki klobuk. Hotel je moliti, pa se mu ni dalo. Nekakšna milina mu je vendar obšla srce. Zarja je gorela, z leve in desne je brnela pesem črnih murnov, glas zvona je valoval iz doline in jekal od daleč onstran spod pečin v Grudnici. Otroci tostran so pravili, da je tam gori jama v peklu. Pogled na tiste pečine je zbudil v Štefanu misel na otroke. Že tolikokrat so vprašali, kdo zvonit tam gori. Izgubljena duša, je odgovarjal. Pa kako dolgo bo zvonila, so hoteli vedeti. Še sto let, je povedal. Ali je sto let kajti? je vprašala mala Terezika in dvignila vse prste na roki. Tako jo je zdaj videl Štefan v duhu pa se spomnil Lužnikove v Bači in še drugih...

»Odkril se je. Namesto pa da bi se prekrižal, je zaklel...«

Tako je rasla tiste dni iz bolne ljubezni in iz strahu za nedolžne v tisoč srcih na Tolminskem ena strast, ena bolečina. Iz molitve se je trgala misel v kletev, misel na nož, ki ga bo treba nabrusiti. Baški Lužnik je mislil in trpel takisto, le kadar je bil pijan. Bili so, ki so trezno premišljali žalostno reč, kadarkoli so stali za brusom s sekiro, krivačem ali renčelico, s koso pod kladivom, s srpom pod oslo. Bili so, ki so zjutraj vstajali na tlako in niso vedeli, ali ne bodo legli zvečer spat s krvavimi rokami, bili so — in teh je bilo največ — ki so zjutraj vsak dan molili, naj jih

Otroci v prednji sobi pa so strahoma ugibali, kaj ropota v golidi. Komaj je sinil prvi svit daljnega dne, so vstali gledat. Videli so ježa, se utolažili in zaspali v pozno jutro...

(6. nadaljevanje)

Ilustriral Klavdij Palčič

Bog obvaruje najhujšega, da bi tisti dan ne ubijali.

Najtežje je trpel Andrej Laharnar. Zato, ker je iskal najgloblje. Tudi našel: da smo pod božjo mislijo, pod večno namembo.⁽²⁾

Takisto je učil prijatelj ubogega tlačana, fajmošter Murovec v Melcih. Le da so njega celó otroci umeli, Andreja Laharnarja pa še brat ne...

Otroci

Gregor Kobal je bil krčmar Podsela. Bil je že nekaj let vdovec. Rajno, ki je bila hči Matije Juga niz Sela, je snubil tudi mladi Lovrenc Kragulj z Modrejca. Ko je vzela Gregorja, se mož ni ženil več.

Kobal ni bil mehak človek in žena ni imela dobrega pri njem. Kakor knežanskega Goljo ali starega Kragulja niz Modrejce so bili pri zadnjem kmetiškem upiranju komisarji tudi Kobala znatno kaznovali. Imeli so ga v Tolminu zapisanega med nevarnimi »jogri tolminske pravice«. Kobal je pretrpel kazen, pa si znal pomagati. Pustil je krčmo na Slapu, kjer se je rodil, mlajšemu bratu in se naselil Podsela. Imel je sina in hčer. Grofovski iz Tolmina so mu sina povozili. Zgodilo se je morda po nesreči, oče je verjel, da so ga nalašč. Zmeli so otroku nogo v stopalu, da je dete ostalo hromo. Nesrečni Vrbanček je bil zato še bolj prirastel očetu na srce. Za leto mlajša njegova sestra Mičica je dnevno tožila stari materi, da bi bila tudi rada hroma, ker bi jo potem oče bolj maral.

Gospodarsko Kobalu ni šlo slabo. Točil je voznikom in to-

vornikom od Gorice na Tolminsko in Bolško, dajal priprave v klancu proti Ročinju in Dobljarju in navzgor proti Ušniku. Imel je tudi svojo kovačijo, ki mu jo je oskrboval kovač Jurij Šavli.

Leto se je nagibalo že v prvo jesen. Bilo je deževno vreme, neprijetno hladen večer. Nizko v strugi je šumela narasla voda, ki pa je bila že začela upadati; to je kazalo, da v planinah ne dežuje več, temveč sneži. Tedaj je privozil od ročinjske strani tršat in nizek voznik krivih nog in surov. Oblastno se je javil že od daleč s kletvijo in gnusno kvanto. Kovač Šavli je vedel, kdo prihaja, še preden se je voz približal po klancu okoli ovinka.

»Birič ni, saj vozi. Skoračnikar pač z Grahovega.«

Bil je res ta Grahovčan Andrej Golja, prekupec z živino, mešetar in pokrit tihotapec, surovež, bahač in nasilnež, pijanec in babjak, strah kmetom in mirnim biričem. Zaradi krivih nog se ga je bilo prijelo ime Skoračnikar. Kdor je mogel, se mu je ognil, zlasti ko je bil pijan. Pravili so, da je svojo ženo zadavil.

Obroč na prednjem kolesu pri vozu mu je bil počil pod klancem. Zato je preklinjal kovače, kolarje in železo.

Šavli je ogledal škodo in našel, da bo mogel v dobri uri popraviti. Golja se je ustil, da bo plačal kakor cesar, a delo naj izda in naj bo trdno in ne kolo kakor z nitjo povezano. Kovač se je lotil dela, Skoračnikar je odracal v krčmo h Kobalu.

V krčmi je sedel krčmar Gregor z enim gostom, Antonom Božičem, ki je bil trgovec iz Podmelca. Trideset goldinarjev je dolgoval v Tolminu, pa ga niso hoteli več čakati. Zato se je bil napravil v Gorico k neki sta-

ri teti, o kateri so govorili, da ima denar. Pa je bila reč taka, da Tone sam ni dobro vedel, ali tista teta še živi. S tihim upanjem, da bi utegnil dobiti denar pri Kobalu, je bil prej stopil in povedal, da je govoril že z domačim fajmoštom Murovcem, kateremu ključari in opravlja cerkovni posel in da bi mu bil fajmošter rad posodil, da pa sirota sam nič ne premore, ker vse sproti izda. Kobal mu ni mogel pomagati. Dejal je, da je pač povsod trda za denar. Tedaj je vstopil Skoračnikar.

»Tega vprašaj,« je dejal tiho Kobal Tonetu, »ta ima. Ne bo ti treba hoditi v Gorico.«

Božič je zmajal z glavo:

»Ima že, pa ne da. Rajši bo zavrgel.«

Andrej Golja se je hrupno usadil sredi sobe in udaril z bicevnikom ob tla. Ko je zagledal Božiča, se je zasmeljal in vzkliknil:

»Ojej! Kdo bo pa nocej v Melcih večer zvonil, ko se ti, Tone, po svetu klatiš?«

»Bog pomagaj, saj je Cilka doma,« je odvrnil preprosto Božič.

»Cerkovnik v krilu,« se je smejal Skoračnikar, a dejal nato prijetno: »Je pa dekle, tvoja Cilka, da malo takih. Da je le kakšnemu farju ne boš dal v hišo, meljušnikom, ki žro in pijo na račun neumnih ljudi.«

Ne krčmar ne Božič nista odgovorila. Poznala sta grdo Goljevo lastnost. O biričih ni zinil nobene, privoščil si je duhovske gospode. Prav to ga je delalo pri ljudeh še bolj zoprnega. Porogljivo je zdaj gledal krčmarja in Podmelčana.

»Bokal vina postavi na mizo,« je zavpil, »da boš kaj zaslužil,

Kafol hudičev. Meniš li, da ne plačam?«

Krčmar se je vzdignil po pijačo. Surovež je vpil za njim:

»Huduj se in ujedaj, če hočeš, pa ti le porečem Kafol, kar si, in ne Kobal. Kafol!«

»Kafoli so Čepovanci,« je menil krčmar. Presedala mu je že glupa šala, ki jo je Skoračnikar ponavljal vselej, kadar je vozil mimo. Golja je prisedel k Božiču in mu položil roko na rame.

Na peči, ki je bila gorka, je ždel hromi Kobalov otrok. Oče ga je spazil in mu rekel, naj gre k stari materi za ognjišče v kuhinjo. Otrok je zmajal z glavo in se upiral.

»Zakaj ne maraš, Vrbanček?« je prosil oče. Golja je medtem dejal Božiču:

»Tvoja Cilka, prav res. Saj biti je ne prisodil! Grofovskim jo lahko prodaš za lep denar.«

»Če bi bila telica,« se je skušal pošaliti Tone, »saj denarja mi je hudo treba.«

Golja je vrgel pest srebrnih novcev na mizo in se košatil:

»Poglej! Grof ga ne vrže tako lahko.« Kar hudobno se je krohotal in bahal:

»To vse lahko nocej zapijeva, pa še eno tako perišče, pa se mi še ne bo poznalo.«

»Le kje služiš,« je dejal Božič zelo ponižno, »ali ga koplješ? Povej no, še meni! Ali pa mi posodi. Trideset goldinarjev. Hudi mi ustrežeš.«

»Posojam ne,« je dejal oblastno in hladno Golja, da je Božiča zabile do srca. Pa je zajecjal, da je prosil le kar tako za šalo.

Kobal je postavil vina na mizo. Golja je spravil denar, ki ga je bil izsul na mizo. Posodo z vinom je potisnil pred Božiča.

»Posojam ne, za vino pa rad dam,« je dejal. »Pri moji krvavi, gavznen naj, če popiješ, kolikor ga plačam. Nagni, žri!«

Božič je pil. Nekaj medlega upanja je še tlelo v njem, da mu je morda le Bog poslal Goljo na pot, ki mu utegne posoditi denar. Zato se je delal neskončno prijaznega in ponižnega. Skromno šaleč se je vprašal, ali ga hoče Golja upijaniti. Da ga tudi bo, je menil Skoračnikar in naročil še enkrat polno posodo. Božič je pil previdno in rekel, da bo moral iti. Kam pa, je hotel vedeti Golja. V Gorico, je povedal Tone. Pa se je Skoračnikar pridušil, da ga ne pusti in da ga vzame z vozom nazaj v Podmelc jutro zvonit. Zopet je upal Božič in obsedel, dasi navidezno nerad. Golja se je nekam zresnil in vprašal krčmarja, kakšne opravke ima Božič v Gorici. Naj le Toneta samega vpraša, je rekel krčmar in odstopil, da se Golja pač le norčuje. Da se ne, je zaklel voznik. Božič mu je zapupal svojo stisko in zadrego. Tedaj je stegnil Golja oblastno noge predse in si segel v žep. Naštel je trideset novcev na mizo in potisnil denar pred Božiča.

(se nadaljuje)

(1) Pritožba na cesarja: ali je ta pritožba zgodovinsko dejstvo ali je delo pisateljeve umetnosti, na tem mestu ni mogoče ugotoviti.

(2) pod božjo mislijo, pod večno namembo: primerjaj, kako se ta izrek v razvoju dogodkov obrača in spreminja.

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglašil: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglašil 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

sreda, 15. julija 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Cian italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Nezadovoljstvo kmetov je takoj izkoristila opozicija in uprizorila protest

S cestno blokado v Prekmurju so kmetje opozorili na nizko odkupno ceno pšenice

LJUBLJANA — Prekmurški kmetje so včeraj v protest zaradi prenizke cene pšenice blokirali nekatere glavne prekmurske ceste. Zapora je trajala od 8. do 11. ure. Protestno akcijo je pripravila podružnica Slovenske kmečke zveze v Prekmurju, ki sicer deluje v okviru Slovenske ljudske stranke. Predsednik te stranke Marjan Podobnik je včeraj na tiskovni konferenci v Ljubljani dejal, da bi se temu sicer lahko izognili, če bi slovenska vlada v zadnjih pogajanjih s kmeti pokazala vsaj malo več pripravljenosti za iskanje vsaj minimalnega dogovora s kmeti o ceni letošnje pšenice. Podobnik je obžaloval, ker se morajo kmetje posluževati takšnih oblik protestov, vendar pa je dejal, da je to očitno edini način, da resno opozorijo na svoje probleme. Kmete so takoj podprli tudi predstavniki drugih opozicijskih strank.

O cenah pšenice je bilo zadnji čas tudi veliko razprav v slovenski skupščini in v okviru slovenske vlade. Slovenski kmetje so zahtevali, da naj bo zaščitna odkupna cena pšenice 23,5 tolarja za kilogram. Vlada pa je po temeljitih tehtanjih in primerjavah tudi s cenami pšenice v drugih državah določila nižjo ceno in sicer za prvorazredno pšenico 18 tolarjev za kilogram, za drugorazredno pšenico pa 17 tolarjev za kilogram. Vlada je to odločitev sprejela očitno proti volji kmetijskega ministra dr. Jožeta Protnerja, ki misli, da bi si Slovenija morala zagotoviti večjo samooskrbo s pšenico, saj je le-ta zdaj najnižja v Evropi, takšna cenovna politika pa tega ne spodbuja. Vlada je pri določanju zaščitnih cen pšenice očitno težila k ohranjanju cenovnih ravnovesij med posameznimi gospodarskimi dejavnostmi. Prav tako je v Sloveniji precej močan občutek, da takojmenovani kmetijski lobi s stalnim pritiskom zahteva zaščito kmetijskega področja in dvig cen kmetijskih pridelkov, ne da bi pri tem upošteval splošne težke gospodarske razmere v Sloveniji in težave, v katerih je ostalo gospodarstvo. Stranke, ki podpirajo kmete ob tem politikantsko poudarjajo, da je bil kmet 40 let molzna krava propadlega socializma in da zato zdaj od njega pač ni treba zahtevati novih žrtev. Vsekakor pa je več stvari s področja kmetijske politike nedorečenih. Predvsem krožijo v javnosti zelo protislovnice ocene o položaju kmetov. Po enih je kmet zdaj v boljšem položaju kot delavec, po drugih ocenah pa naj bi bil na robu eksistenčnega minimuma. Kritične pripombe govorijo o tem, da v Sloveniji še vedno ne vedo, kaj sploh hočejo od kmetijstva. To ilustrirajo tudi ostri besedni dvoboji posameznih strankarskih veljakov, pri čemer eni kmetijstvo kujejo v oblake in tudi v sedanjih razmerah tako rekoč na star način istovetijo z narodovim preživetjem, kar je očitno pretiravanje, hkrati pa pretiravajo in delujejo neresno tisti, ki predlagajo kar ukinitve kmetijstva. Končno bo treba razjasniti tudi še naprej trajajoče nesporazume glede cen kmetijskih pridelkov. Predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik je ponovno poudaril, da zaradi takšnega povišanja cen pšenice kot so ga zahtevali kmetje, ne bi bilo treba višati cen kruha in drugih pšeničnih izdelkov. Po trditvah Podobnika bi morali samo drugače urediti cenovna razmerja med pridelovalci in predelovalci. Pred nekaj meseci je Podobnik prav tako obtožil mesnice in mesno predelovalno industrijo za visoke cene mesa in dokazoval, da odkupne cene mesa pri kmetih niso tiste, ki odločilno vplivajo na (pre)visoke cene mesa v Sloveniji.

Sicer pa je Podobnik pozval vlado in druge pristojne, da naj o cenah v kmetijstvu argumentirano razpravljajo s predstavniki kmetov na televiziji in sploh javno. Podobnik je dejal, da je vlada zadnja pogajanja s kmeti po nepotrebnem zaprla pred javnostjo. (NIA)

Kravam cena mleka ni mar...

Tudi živinoreja je v Sloveniji v dokajšnji krizi. Kot obstaja problem s ceno pšenice, obstaja tudi problem z odkupno ceno mleka, kar je povzročilo ne malo slabe krvi pa tudi špekulacij. Sicer pa se krave za odkupno ceno mleka ne menijo kaj prida... (Foto Srdan Živulović)

Hercegbosna se bo lahko brez težav vključila v državno ureditev BiH

GRUDE (Vzhodna Hercegovina) — Mate Boban, lider hercegovskih Hrvatov nas je sprejel v edinem hotelu v Gradah. Tu ima svoj sedež novoustanovljena hrvaška skupnost "Hercegbosna".

Gospod Boban, pred dobrimi desetimi dnevi ste ustanovili na tem področju novo upravno enoto Hercegbosno. Kaj pomeni in kakšni so vaši odnosi z uradno Izetbegovićevo vlado Bosne in Hercegovine?

»Na žalost, zaradi informativne blokade vseh naših akcij in politike, mednarodna javnost ni bila nikdar obveščena o tem, da smo mi pravzaprav ustanovili "hrvaško skupnost Hercegbosno" kot kulturno, gospodarsko in politično področje hrvaškega naroda v BiH, že novembra lanskega leta, točno 18.11.1991. Ker smo znali, da napad na Hrvaško ni napad na neko državo, ampak napad na narod, smo se mi kot del tega naroda začeli pripravljati za oborožen odpor. Edino vprašanje je bilo, kdaj bomo tudi mi napadeni. Ta dan smo dočakali pripravljeni, tako da smo uspeli obraniti hrvaški nacionalni prostor v BiH, del okupiranega področja pa smo celo osvobodili in na tem osvobojenem prostoru moramo organizirati vsakdanje življenje. Uradna, skupna oblast v Bosni in Hercegovini je razdeljena, v bistvu ne obstaja. Ostali del Bosne je okupiran. Da bi se lahko še naprej uspešno branili, smo morali organizirati osnovne stvari: oskrbo, trgovino, šolstvo, zdravstvo, policijo, itd. Na kratko, morali smo postaviti na noge vse funkcije

življenjskega pomena za vsako družbo. Vse to smo napravili v skladu z bodočo ureditvijo Bosne in Hercegovine po nacionalnih enotah, tako kot je bilo dogovorjeno na konferenci Evropske skupnosti za Bosno in Hercegovino v Lizboni. Menimo, da se bo naša začasna oblast nekega dne lahko brez težav vključila v bodočo državno ureditev BiH.«

Kakšni so vaši odnosi z Muslimani, ki živijo na tem področju? Nekateri muslimanski prvaki vas ostro kritizirajo.

»Vse muslimanske enote, ki so aktivne na tem področju, je ustanovil in oborožil naš HVO. Te kritike so povsem neosnovane. Menim, da je to poskus ustvariti države, tam, kjer jih ni. Dokaz za moje trditve in za našo dobro vero je dejstvo, da je poveljnik mostarske obrambe in tamkajšnjega HVO Musliman. Odgovorni Muslimani so nam hvaležni za pomoč, ki jo nudimo njihovega naroda. Muslimani uživajo popolnoma enake pravice kot Hrvati. Celo več, medtem ko mi Hrvate lahko prisilimo, da se vključijo v naše obrambne enote, tega od Muslimanov ne zahtevamo. Pri tem muslimanski liderji, ki so se zatekli v tujino, kot na primer Silajdžić, Ajanović in drugi, bi morali biti v svojih izjavah o naši vlogi v osvobajanju BiH bolj korektni in širiti po svetu resnico, a ne laži. Poleg tega menim, da bi se ta »begunska vlada BiH« morala vrniti na osvobojeni državni teritorij. Večkrat sem osebno povabil te gospode, naj se vrnejo sem, k nam, na osvobojeno ozemlje. S tega področja bi morali vodi-

ti državno politiko. Ti ljudje se morajo vrniti, če hočejo še naprej upravljati svoj narod in prisluhniti njegovim zahtevam. Zagotovo danes niso več izraz želje muslimanskega naroda. Muslimanski narod prav dobro ve, kaj je njegov interes in kaj smo mi Hrvati naredili za njegovo korist. V ozadju vsega tega je neka temeljna dvojnost bodisi srbskih kot muslimanskih prvakov glede tega, kar smo se dogovorili v Lizboni. Mi smo popolnoma sprejeli načrt Evropske gospodarske skupnosti za ustanovitev svobodne in neodvisne države Bosne in Hercegovine, ki bi jo ustavno sestavljale tri nacionalne enote. Toda misel pobijajo tako Srbi kot Muslimani, samo mi Hrvati smo ostali zvesti podpisaneemu dokumentu. Javni tožilec BiH je, kot prestavnik uradne oblasti, 23. junija prepovedal delovanje Srbske demokratične stranke ter začel postopek za prepoved delovanja Hrvaške demokratične skupnosti v Bosni in Hercegovini. Cilj tega manevra je diskreditiranje predstavnikov strank, ki so podpisale dogovor v Lizboni. Komu to koristi? Komu koristijo ti poskusi ustanovitve centralistične države?

Predsednik Izetbegović je v odnosu s Hrvaško dokaj oprezen?

»Izetbegović je pred nekaj dnevi zaprosil Turčijo za vojaško pomoč. Kot predsednik HDZ BiH sem ga večkrat, tudi v pisni obliki, spraševal zakaj iste zahteve ne naslovi tudi na Hrvaško. Tudi to kaže na njegove prave namene.«

WALTER ŠKERK

Vzroki tudi v zaprtju tržišč nekdanje Jugoslavije

Gorenje v finančni stiski

VELENJE — Direktor največjega podjetja v koncernu Gorenje - tovarna gospodinjstkih strojev v Velenju Jože Stanič je včeraj izjavil, da podjetju zaradi težkega finančnega položaja grozi ustavitve proizvodnje. Zato je od slovenske vlade in njenega predsednika dr. Janeza Drnovška zahteval, naj bi kar najhitreje sprejela ukrepe, s katerimi bi slovenskemu gospodarstvu omogočila boljše pogoje gospodarjenja. Novi predsednik koncerna Gorenje Ivan Vitežnik, ki je na tem mestu zamenjal Mitjo Jenka, pa je dejal, da upa, da bo podpredsednik slovenske vlade za gospodarstvo Herman Rigelnik, ki pozna razmere v slovenskem gospodarstvu iz lastnih direktorskih izkušenj, uspel v vladi doseči sprejetje ukre-

pov, ki bi preprečili popolno finančno krizo slovenskega gospodarstva. Herman Rigelnik je bil uspešni sanator slovenskega industrijskega giganta Gorenja, ki je pred leti zašel v hude probleme. Rigelnik je koncern Gorenje uspešno vodil do predlani, ko je odstopil, na njegovo mesto pa je prišel Mitja Jenko.

Direktor tovarne gospodinjstkih aparatov Gorenje Stanič je na včerajšnji tiskovni konferenci povedal, da tovarna izvozi devet desetih vse proizvodnje, vrednost njenega letošnjega mesečnega izvoza pa je okoli 32 milijonov mark. Za nastale težave v Gorenju krivijo predvsem previsoke bančne in zamudne obresti, ki jim odvzamejo ves profit, in prenizek tečaj marke, ki ga določa Banka

Slovenije. Veliko problemov so povzročile tudi na novo nastale razmere v nekdanji Jugoslaviji. Tovarna gospodinjstkih aparatov je izgubila vsa južna tržišča, v Srbiji in Bosni in Hercegovini pa so jim zasegli tudi precej premoženja.

Če bi se pogoji gospodarjenja popravili, bi tovarna gospodinjstkih strojev, ki je s 4300 delavci največja tovarna v koncernu Gorenje, lahko še povečala svojo prodajo na svetovne trge, pri čemer je pomembno, da so že zdaj s svojimi izdelki prisotni na vseh kontinentih. Letos bodo izdelali, če ne bodo prisiljeni zaustaviti proizvodnje, 1.400 tisoč gospodinjstkih aparatov - od pralnih strojev do zmrzovalnih skrinj in hladilnikov. (NIA)

Morajo pozabiti vojne grozote

Tragedija beguncev iz Bosne in Hercegovine je prodrla globoko v središče slovenski javnosti. Posledice te tragedije pa bodo najdlje občutili prav gotovo otroci, ki jim bodo grozote vojne ostale srezane globoko v spomin (Foto Srdan Živulović)